

PAOT TE KONÍN XOP PU KAX'ĀMI' I

1 ¹'Ūgmūn Paot, ha Topa tek mūn yāykutnāhā!, tu nūgkutnāhā 'āte hāpxopmā Yeyox Kunnix pu!, tu xa kax'āmi', yūmūg xape Xox mūtik 'āte xa ka'āmi', ²nūy tappet xa mō'kutnā!, nūy kōmēn Konīn yōg kuxa mām ka'ok xop xohix hah mō'kutnā!, 'ākuxa xohip-xet Kunnix kuxa mūtik hah. Yā 'āxop Kunnix yōg xop, nūy Topa hā tikmū'ūn xe'e!. Hak mū'āte tappet mō'kutnā'ax kamah 'ūkuxa mām ka'ok xop xohix hah, nōm xop te yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix tu' xak, pu tu' kox ka'ogā!. Yā Yeyox Kunnix te' kuxa mām ka'ok xop xohix hā! xuxyā!.

³Pūyā Topa yūmūg Tak 'ākuxa māmmā!, nūy tu yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix mūtik xa hāmmaxnā!.

Topa te Kunnix hā yūmū'ā hāmmaxnāhā'

⁴Topa te xa hāmmaxnāhā!, hak hittup, tu: 'Āmax, Topah! Kaxīy. Yā Topa te xa hāmmaxnāhā!, Yeyox te 'āxop pupi' xok ha hāmmaxnāhā!. ⁵Yā 'ākuxap-xet Yeyox Kunnix kuxa mūtik, pu hām'āktux ka'ok ha 'ayummūgāhā, xa hāmyūmmūg xohix. ⁶'Ākuxa mām ka'ok hām'āpak'ax kopah, ha Kunnix 'āktux, ⁷yīy Topa te xa hāmmaxnā xexkah, 'ihā 'āxop te Topa yōg hāptup mō'nā'ax xexka hip, 'ihā yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix nūn putup putpu!. ⁸Ha 'āka'ogāp-tup, 'ihā' nūn'ax hip, xayīy 'ākuxa tu max, 'ihā yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix xupep, nūy 'ūhep xop xohix yōg hāpxopmā'ax kopit. ⁹Topa xip ka'ok, tu mōlāgmūg xohix hā! xip ka'ok, tu yūmūg mūtik tihī!, tu yūmūg xānāhā!, 'ū nū!, nūy yūmūg kuxap-xet yūmūg xuxyā kuxa mūtik, nūy Topak-tok Yeyox Kunnix kuxa mūtik yūmūg kuxap-xet.

'Ūkuxa mām ka'ok xop te yāy tuk-mīy

¹⁰'Ūkuxape xop, 'āte 'āxop tu' xak, xap-tox puxet xix kuxap-xet, nūy yāy mūtik ta tuk-mīy hok. Yā yūmūg xuxyā te 'ā! hōm yāy 'āxet'ax, 'āte xa' xak, xayīy 'āgāy hok. ¹¹Kono xape te xa 'āktux, tu 'āxop te yāy tuk-mīy'ax 'āktux, ¹²ha kaxīy tikmū'ūn 'ūm te: "Ūgmūn yā Paot yōg," kaxīy, ha' nōy te: "Ūgmūn yā 'Apot yōg," kaxīy, ha' nōy te: "Ūgmūn yā Pet yōg," kaxīy, ha' nōy te: "Pak mūn yā Kunnix yōg," kaxīy. ¹³'Ok 'āxop te Kunnix yōg tikmū'ūn koxip putup yāy pu? 'Ok 'ūgmūn te mīpkupnix tuk xok 'āxop

pupi'? 'Āmhok! 'Ok 'āte yāy 'āxet'ax hōm, pu tikmū'ūn 'ūm 'āp-tox pix? 'Ap hōm'ah. Kunnix puxet te yāy 'āxet'ax hōm, pup-tox pix. 'Ak mūn'ah.

¹⁴ 'Āte Kinix xix Gax putox pix, pāyā tikmū'ūn nōy putox pix 'ohnāg, yīy 'āte: 'Āmax Topah! Kaxiy. Tuk hittup. ¹⁵ Yā tikmū'ūn te hām'āktux hok, hu: "Paot te yāy 'āxet'ax hōm puyip-tox pix," kaxiy. Yā' koit. ¹⁶ Nāy. 'Āte 'Exteo putox pix kamah, xi' xape xop, pap-tox nōy 'ap pix'ah 'āte!. ¹⁷ Kunnix te nū 'ūm kutnā'ah 'üp-tox pix. 'Āmhok. Pa nūgkutnāhā!, 'ūyīy 'āte hām'āpak max'ax 'āktux, 'āte hām'āktux max pu kakxop tuk-tup yūmmūg max, nūy Kunnix xexkanā!. Yā yūmūg pupi' xok mīkupnix tu!, yā hām'āpak max'ax 'ōhōm.

Topa te Kunnix hā tikmū'ūn pu hāmyūmmūgāhā!

¹⁸ Tikmū'ūn kuxa yūm 'ohnāg hām'āpak'ax max kopah, puxi' yīxix, tu hām'āktux'ax putup nōg, tu: "'Āp-tox kummuk!" kaxiy, tu' yīpkox 'ohnāg. Pa yūmūl'āte' xupak, tu: Hamūn! Yā hāmyūmmūg xe'e!! kaxiy, tuk yīpkox pip hām'āktux'ax ka'ok pu!, ha Kunnix yūmūg pupi' xok 'āktux, ha Topa ka'ok, hu yūmūg kuxa kummuk xit, nūy kuxa max mō'tat 'ūyānān tu!. Yā hām'āktux'ax ka'ok, tu yūmūl'ā hām'āpak max xe'e!. ¹⁹ Yā Topa yōg tappet te:

"'Āte hām'āktux tox xop yōg hām'āktux kuxyāp-tup," kaxiy.

²⁰ Piyāp xip tikmū'ūn te hitop tu yāy pe'paxex, hu: "'Āte hāmyūmmūg," kaxiy. Piyāp xip tikmū'ūn te hitop tu yāy pe'paxex, hu: "'Āte hām'āktux max," kaxiy. Yā' mōg, tu' yīpkox 'ohnāg. Topa te hām'āktux hitop'ax tu' mūg, hap-tox kummuk xop yōg hām'āktux.

²¹ Topa te hāmyūmmūg, tu' tux hok, pu tikmū'ūn hāmyūmmūg hok, nūy hāmpe'paxex'ax hā Topa mūn yūmmūg hok, 'ihāk mūl'āte hām'āpak max'ax 'āktux, puyiy tikmū'ūn yūmmūg, ha Topa te tikmū'un hā tu tehet, nōm xop kuxa mām ka'ok hām'āpak max kopah, hā tu tehet, 'ihā! kuxa kummuk xit, nūy nō kuxa max mō'tat 'ūyānān tu!. ²² Yoneo xop te Topa yōg hāpxopmā xe'ēgnāg xak, nūy pēnā!, nūy hām'āpak max'ax yūmmūg, ha Genex yōg puknōg xop te hāmyūmmūg xak, ²³ pak mūl'āte Kunnix 'āktux, ha mīpkupnix tu' xok yūmūg pupi', yā hām'āpak max. Pa Yoneo xop tep-tup nōg, xi' puknōg xop te hām'āpak'ax 'āktux kummuk, ²⁴ pa Topa te yāy yōg tikmū'ūn xānāhā!, pe Yoneo yōg tikmū'ūn, pe' puknōg, ha' yīmōgatux, pu hām'āpak max'ax 'āpax, ha Topa te Kunnix nūl'utnāhā!, pu yāy yōg tikmū'ūn ka'ogā!, nūy yāy yōg tikmū'ūn yūmmūgā!. ²⁵ Ha tikmū'ūn 'ūm te hitop tu hām'āktux, hu: "Yā hām'āpak'ax kummuk, tu hāmyūmmūgā hok," kaxiy. Nāy, tikmū'ūn te hām'āktux kohe!. Nōm hām'āpak'ax yā Topa yōg hāmyūmmūg'ax xe'e!. Ha' nōy 'ūm te: "Yā hām'āpak max'ax pu'uk, tu' ka'ogā hok," kaxiy. Pa Topa te' xuktux, yīy hām'āpak'ax ka'ok.

²⁶ 'Ūkxape xop, hāmpe'āpaxeh nōmhā. Hōmā 'āxop te hāmyūmmūg 'ohnāg, tu tikmū'ūn nōy xat 'ohnāg, ha Topa te 'āxānāhā!, yā tikmū'ūn te xa 'āktux 'ūnōy pu!, hu: "Hāmyūmmūg kutōgnāg 'ōhōm," kaxiy. Tu xa pe'paxex 'ohnāg. ²⁷ Pa Topa te nōm tikmū'ūn pu' humpāhā!, 'ihā 'āyīmōgatux, 'āk-tōgnāg hah 'āyīmōgatux, xix 'āpuk'uk hah 'āyīmōgatux. ²⁸ Hōmā 'āxop yā hāmhok xop, yā Topa hā! puknōg

'āxop, yīy Topa te 'āyīmōgatux, nūy nōm tikmūl'ūn xop yōg hāmpe'paxex kuxyāl,
 29 pu tikmūl'ūn 'ūm te yāy mūn xexka pe'paxeh hok Topa keppah. 30 Pa Topa te
 'āxop hā yāykotīnnāhāl, tu yāy tu nūl xok Kunnix hāl, ha Kunnix te hāmyūmmūg
 xohix, tu yūmūg hinnāhāl, 'ūl tu hi xe'e!, yā Topa te mō yūmūg yāy, tu yūmūg
 kuxa tupmāhāl, pu Topa hā yūmūl'āl tikmūl'ūn. Yā Kunnix te mīpkupnix tu' xok,
 nūy yūmūg yōg hāpxopmāl'ax kummuk hāl pago. 31 Yīy Topa yōg tappet te:
 "Tikmūl'ūn te hāmpe'paxex xexka putup, pūyā Topa yōg hāpxopmāl'ax pe tu paxeh
 xexkah, nūy yāy yōg hāpxopmā max pe tu paxeh 'ohnāg," kaxīy.

Paot te Kunnix xok'ax 'āktux

2 1 'Ūkxape xop, hōmā 'āte xa hām'āktux, tu xa Topa yōg hām'āktux'ax
 'āktux. Hōmā, hāmyāxatamuk xohix hā Topa yīy 'ohnāg, tu hām'āktux
 'ohnāg, pāyā hōnhā Topa te hām'āktux, yīy 'āte xa' xuktux Topa pupi', tu
 hām'āktux max, puyīy kakxop tuktup kama yūmmūg max. 2 Yā 'āte
 hām'āktux'ax nōy putup 'ohnāg, nūy Yeyox Kunnix puxet 'āktux, nūy Yeyox
 xok'ax puxet 'āktux. Yā mīpkupnix tu' xok, yūmūg pupi' xok, nūy yūmūg kuxa
 kummuk xit, nūy kuxa max tat 'ūyānān tu!. 3 Hōmā 'āhak mōg, tu tak pu'uk, tul
 kuxānōg, 4 tu Topa yōg hām'āktux xa' xuktux, xix xa hāmyūmmūgāhāl, pāyā 'ap
 hām'āktux max'ah, puyīy tikmūl'ūn te: "Yā hāmyūmmūg 'ōhōm!" kaxīy. 'Āmhok,
 pa Topa Koxuk tek ka'ogāhāl, 'ūyīy Yeyox Kunnix 'āktux, hak ka'ogāhā kamah,
 'āte hāpxopmā ka'ok, pu tikmūl'ūn pēnāl, nūy: "Yā Topa te Paot nūl'kutnāhāl, pu
 yāy pupi hām'āktux yūmūl'āl, tu hāpxopmā ka'ok xe'e!", kaxīy. 5 Yīy 'ākuxa mām
 ka'ok Topa kopah, hu 'ākuxa mām 'ohnāg tikmūl'ūn yōg hāmyūmmūg'ax puknōg
 kopah, yā Topap-xet kopa 'ākuxa mām ka'ok, 'ūka'ok hah.

Topa te hāmyūmmūg xe'ēgnāg

6 Ha 'āte' kuxa mām ka'ok xop pu hām'āktux, nōm xop te Topa Koxuk
 pu' yīpkox pip, ha 'āte Yeyox Kunnix 'āktux, 'ōhōm yūmūg pupi tu xok, nūy
 yūmūg kuxa kummuk xit, pāyā hām xexka yōg tikmūl'ūn te hām'āktux kohe',
 tu Yeyox Kunnix putup nōg, xi' xexka xop tep-tup nōg, ha tikmūl'ūn te nōm
 xat'ax xop pu' yīpkox pip putup 'ohnāg. 7 Yā 'āte Topa yōg hām'āktux 'āktux,
 ha hāmyūmmūg xe'e!. Hōmā hāmyāxatamuk xohix 'īhāl, 'ap hām 'ūm xip'ah,
 pāyā Topa te hāmpe'paxex, tu yūmūl'āl ha hāmmaxnā xexkap-tup, hu: "Pūyā
 yāy kutok tikmūl'ūn pupi tu xok, nūy nō kuxa kummuk xit," kaxīy. Pāyā!
 xaptop, tu' xuktux 'ohnāg, tu' yūmmūgā 'ohnāg. 8 Pax pu Topa hāl puknōg
 xop yūmūg, puxix yūmūg xuxyāp-tex hok, 'ūgāy tup-tex. Pāyā! kuxa
 mām 'ohnāg, hu yūmūg xuxyā max xe'ēgnāg putex. 9 Pa Topa yōg tappet te
 hāmmaxnā xexka 'āktux, tu yūmūg xuxyā xok yūmūg pupi'ax 'āktux, hu:

"Tikmūl'ūn te' pēnā 'ohnāg, tu' xupak 'ohnāg,
 tu' pe'paxex 'ohnāg,
 pa Topa te hāmpe'paxex, nūy yāy yōg tikmūl'ūn pu hāmmax nā xexkah,
 nūy tup-tup pax xop pu hāmmaxnā xexkah," kaxīy.

¹⁰ Yā hōmā Topa yīy 'ohnāg, pa hōnhā yāy Koxuk te yūmū'ā hām'āktux, nūy yūmūg yūmmūgā!, puyīy xehomip xaptop 'ohnāg. Yā Topa Koxuk te tikmū'ün yōg hāmpe'paxex xohix yūmmūg, tu Topa yōg putup'ax xohix yūmmūg, xix Topa yōg hāmpe'paxex xohix yūmmūg. ¹¹ Tikmū'ün yāp-xet te yāy yōg hāmpe'paxex xohix yūmmūg, yāp-xehnāg te hāmyūmmūg, ha Topa Koxuk yāp-xehnāg te Topa yōg hāmpe'paxex yūmmūg. ¹² Ha Topa te yāy Koxuk xe'ēgnāg yūmū'ā nū'kutnāhā!, tu' koxuk puknōg yūmū'ā nū'kutnā 'ohnāg, yā Topa Koxuk te yūmū'ā hāmyūmmūgāhā!, nūy Topa yōg hām'āktux yūmūgā!.

¹³ Yīk mū'āte Topa Koxuk yōg hām'āktux'ax 'āktux putup, xa tikmū'ün yōg hām'āktux'ax pu 'ayípkox hok. Yā kaxīy 'ūgmū'āte hām'āktux, tu Topa Koxuk yōg hām'āktux'ax yūmmūgāhā!, tu Topa yōg tikmū'ün pu hāmyūmmūgāhā!, nōm xop te Topa Koxuk pu' yípkox pip. ¹⁴ Pa Topa Koxuk te tikmū'ün 'ūm kopa' xihip hok, puxix tu nōm ka'ogā hok. Nōm tikmū'ün yā Topa hā! puknōg, tu' yōg hām'āktux 'āpak, pāyā' yūmmūg 'ohnāg. Yā' Koxuk xe'ēgnāg te Topa yōg tikmū'ün yāp-xet ka'ogāhā!. ¹⁵ Topa Koxuk te tikmū'ün kopa xihip, puxix tikmū'ün pa hāmyūmmūg, nūy hāpxopmā'ax xohix kopit, xix hāmyūmmūg, pe' max, pe' kummuk. Pa' puknōg xop te nōm tikmū'ün yōg hāpxopmā'ax kopit hok. ¹⁶ Yīy Topa yōg tappet te:

“Ók tikmū'ün 'ūm te Topa yōg hāmpe'paxex yūmmūg?

'Ok tikmū'ün 'ūm te Topa pu hāmyūmmūgāhā? 'Āmhok.

Topa yāp-xehnāg te yāy yōg hāmpe'paxex yūmmūg,

xix yāy pu hāmyūmmūg xe'ēgnāg,” kaxīy.

Pa Kunnix te hāmyūmmūg, tu yūmū'ā hāmyūmmūgāhā!, 'ūyīy putox puxet Kunnix putox mütik.

Yūmū'ā Topa hā kāmānat

3 ¹Āte xa hāpxe'e 'āktux. Yā 'āxop tek mūn hā 'āxape!, pa 'āte xa hām'āktux yūmmūg, 'okpa Topa Koxuk te 'ākopa' xip. Yā 'āxop te hāmpe'āpanōm kummuk, Topa hā! puknōg xop putuk 'āxop te hāmpe'āpanōm, nōm te Topa pu' yípkox 'ohnāg, xix kakxop putuk hāmpe'āpanōm, nōm xop te Topa yōg hām'āktux yūmmūg kutōgnāg, yā kakxop putuk, 'ākuxa mām pu'uk tu!. ²Kakxop pu'ūgnāg te! yōktat hep xo'op, tu' xit'ax ka'ok mā hok, ha kaxīy 'āxop pu'uk, tu Topa yōg hām'āktux yūmmūg kutōgnāg, hōmā xix hōnhā 'ākuxa mām pu'uk. ³Āxop te Topa hā! puknōg xop putuk, tu hāpxopmā kummuk, tu' yāykix pax, xix yípkumiy pax, tu Topa hā! puknōg xop putuk, tu hāpxopmā kummuk. ⁴Tikmū'ün puxet te: “'Ūgmūn yā Paot yōg,” kaxīy, ha! nōy te: “Pak mūn yā 'Apot yōg,” kaxīy. Yā Topa hā! puknōg xop putuk hāpxopmāhā!.

⁵ 'Apot yā 'la' xexka'ah, xik mūn 'ak xexka'ah. Yāk mū'āte Kunnix tu hāpxopmāhā!, puxi!. Tu xa hām'āpak max'ax 'āktux, ha 'ākuxa mām ka'ok yūmūg xuxyā kopah. Yūmūg xuxyā tuk mū'āte hāpxopmāhā!, yāk mūg xat, 'ūyōg kāmānat hah. ⁶Tikmū'ün te hāpxa xexka hā! hām, ha tik hāmāxap te hāpxop xap xok, ha! nōy kūnāy tu' hām, tu kōnāg hā hāpxop xokax pix, puyīy tu tuk mō'ka'ok. 'Ūtix

hām, pāyā Topa te hāmmaxnāhā!. Ha kaxīy 'āte xa hām'āpak max 'āktux, ha 'Apot te xa hāmyūmmūgāhā!. Tikmūg hām, pāyā Topa te xa hāmmaxnāhā!, tu 'ākuxa māmmāhā!. 7Kāmānat xop 'a' xexka'ah, pāyā Topa mūn xexka xe'ēgnāg, tu hāmmaxnāhā!. 8Ha kāmānat xop xohix yāy putuk, ha Topa te' hām'ax tu' pagop-tup, tu kāmānat hām xexka tu' pagop-tup punethok, ha kāmānat hām kutōgnāg tu' pagok-tōgnāg putup. 9Yā 'Apot xik mūn hām Topa tu!, 'āxop ha tikmūg hām, puyīy Topa 'āka'logā!, yīy 'āxop te hāpxa putuk, ha Topa te xa hāmmaxnāhā!, ha 'āxop te mīptut putuk kamah, yā Topa yōg mīptut. 10'Ūxuxyā te' xat, pu mīptut max mīy, tu tik puxet xat hāmāxap, pu mīkaxxap mīm mōg hāpkox kopah, pu nō māykup mō'tat, ha' nōy kūnāy tu' xat, pu nōm mō'xix hāpkox kopah. Ha Kaxīy Topa tek ka'ogāhā!, pu hām'āpak max 'āktux hāmāxap, puyīy tikmūlūn kuxa mām ka'ok Yeyox Kunnix kopah, ha 'Apot kūnāy tu' nūn, nūy kuxa mām ka'ok xop yūmmūgā max. 11Mīptut xuxyā te māykup ka'ok putup, yā māykup te mīptut ka'ogāhā!, pu tu yūm ka'ok. Ha kaxīy Topa te Yeyox Kunnix yāykutnāhā!, pu yāp-xehnāg hā yūmūg pupi tu' xok, nūy yāp-xehnāg hā! kuxa kummuk xit, nūy kuxa max tat 'ūyānān tu!. 'Ap nōy xip'ah. 12Ha tikmūlūn yāg te pipcup yānām 'āta hā hām'āta max mīy, xi' nōy te pipcup yānām ponrok hā! mīy, xi' nōy te xap max hā hām'āta mīy. Ha' nōy te mīmpe hā hām'āta kummuk mīy, xi' nōy te xuxnak hā! mīy, xi' nōy te xuxnāg xux hā hām'āta! mīy. Hā kaxīy Topa yōg kāmānat hām kamah. 'Ūyāg hām max, tu Topa yōg hām'āktux 'āktux, tu Topa yōg tikmūlūn ka'ogāhā! pu tu hāmyūmmūg. Ha' yāg nōy hām kummuk, yīy Topa yōg tikmūlūn pu'uk, tu hāmyūmmūg 'ohnāg. 13'Ūxuxyā te mīptut kummuk mīy, puxix kuxap hā mō'xut mō'ka'ok, ha' nōg. Hā kaxīy Kunnix yōg hāptup xe'e mō'nāp-tup, 'ihā Topa te yāy yōg kāmānat xop yōg hāpxopmā'ax xohix kopit. Kāmānat hām kummuk, puxi' yōg hāpxopmā'ax xaxogā!. 14'Ūxuxyā te mīptut max mīy, puxix kuxap hā mō'xut 'ohnāg, yā! yūm ka'ok. Kaxīy kāmānat hām max Topa tu!, puxix Topa yōg hāpxopmā'ax kopit, nūy nō kāmānat ha hāmmaxnā xexka!. 15Mīptut kummuk mō'xut kuxap hā, puxix kāmānat te hāmhok xip, tu tayūmak pop 'ohnāg, pāyā! xok'ah. Kaxīy Topa yōg kāmānat hām kummuk, puxix yāy kuxa tup, Topa te' tupmā hah, tu Topa yōg putat hāmhok hā! mōg, pāyā Topa te nōm kāmānat pu pexkox yōg hāpxop 'a' hōm putup'ah. 16Yā 'āxop Topa pet xe'e!, 'ākopa' xip tu!, ha 'āxop te hāmyūmmūg, ha Topa Koxuk te 'ākopa' xip, 17yīy Topa te 'āpēnā max, 'ākopa' pet tu!. Tikmūlūn gāy te 'ākoxyōy putup, puxix Topa' yānān tu 'ūkoxyōy, 'āxop yā Topa pet xe'e!.

18Pūyā 'āmūn yāy hā mō'āmā hok. Tikmūlūn te hāmpe'paxex, hu: "Āte hāmyūmmūg xexka!" kaxīy, pāyā! hitop tu hāmpe'paxex, yā Topa te: "Ōhōm hāmyūmmūg 'ohnāg, 'ūkuxa mām 'ohnāg tu!", kaxīy. 19-20Topa hā! puknōg xop te: "Yā hāmyūmmūg nō'ōm," kaxīy, puxix Topa te: "Pūyā yāy hā mō'āmā!, hāmyūmmūg hok tu!" kaxīy. Yīy Topa yōg tappet te: "Topa te yāy mūn hā! puknōg xop yūmmūg, tu' yōg hāmpe'pānōm yūmmūg, ha hāmyūmmūg 'ūhitop tu!, tup-tox kummuk xop putuk," kaxīy. 21Pūyā tikmūlūn yāy mūn xexka 'āktux hok, tu yāy yōg hāpxopmā'ax tu' kuxa hittup hok. Yā hāpxop xohix 'ōgnū!, pu Topa xa hāmmaxnā!. 22Yīy Paot, xix 'Apot, xix Pet, 'ūxohix te 'āpēnā max, ha

Topa te hām xexka mīy, nūy 'ākuxa hittupmā!. Tu 'ākuxa hīnnāhā!, xayīy 'āxakix 'ihā, 'āmōg pexkox hah. Yā hōnhā Topa te mō'āyāy xe'ēgnāg, xix hōmā mō'āyāy xe'ēgnāg, xix hāptup 'ihā mō'āyāy xe'ēgnāg putup. Yā! xohix 'ōgnū!', 23ha 'āxop yā Kunnix yōg tikmū'ün, ha Kunnix yā Topa yōg hāmyāykutnā'ax xe'ēgnāg.

Yeyox yōg mō'pok xop

4 1 'Ūgmū'āte xa hā Kunnix yōg kāmānat, tu hāpxompmāhā!, nūy Kunnix pupi xa hāmyūmmūgā!, nūy xa Topa yōg hām'āktux xe'le 'āktux,
2 Yīy Topa tek mūg xat 'ū hāpxompmā max, nūy xa hāmyūmmūgā! max, ha yūmūg xuxyā tek mū yōg hāpxompmā'ax pēnāp-tup, nūy yūmmūg, 'ok pek mū'āte hāpxompmā max, 'ok pek mū'āte hāpxompmā kummuk. 3 'Āxop tek mūg hām'ax pēnāp-tup. Pūyā tikmū'ün pa te hāmyūmmūg tuk mūg hām'ax pēnā!. Yā! hitop. 'Āte yāy yōg hām'ax pēnā hok yāy pu kamah.
4 'Ūgkuxa te' mīy max 'āktux, pa yūmūg xuxyā puxet tek hām'ax pēnāhā!, tu' yūmmūg, 'ok pek hām max, pek hām kummuk. 5 Yīy 'ānōy yōg hāpxompmā'ax kopit hok, nūy nō 'āktux kummuk. Nāy, 'ūhip, pu Topa' kopit, 'ihā nū!. Tute hāpxop xaptop'ax mūg putup, xix tikmū'ün yōg hāmpe'paxex yūmmūg putup, 'ihā Topa te hāpxompmā'ax max pu pago.

6 'Ūkxape xop, 'āte xa hām'āktux tap, tuk mūn 'āktux, xix 'Apot 'āktux. 'Ātek mūg 'āktux, xayīy 'āxop hāmyūmmūg, ha tappet te' xat, hu: "Tappet yōg hām'āktux pu 'ipkox pi!", kaxīy. Yā! kummuk, tik 'ūm 'āktux max, 'ihā! nōy 'āktux kummuk. 7 'Ok 'āxop te yāy xexka pe'āpaxex? 'Ok 'āxop te 'ānōy kutōgnāg pe'āpaxex? Yā! kummuk. Topa mūn te xa hāmmaxnāhā!, tu' hok hā hāmmaxnāhā!, xayīy yāy hitop xexka 'āktux hok!

8 'Āxop yā yāy pe'āpanōm 'ūptexop, tu yāy pe'āpanōm 'āxexka xop, tuk mūg pe'āpanōm kutōgnāg xop, Pāyā yāy mō'āmā!. 'Ūyā yūmūg xohix xexka xop!
9 'Āte hāmpe'paxex. Yāk mūlā mō'pok xop, pe Topa hā yūmūg ka'ax xop, nūy tikmū'ün 'ūgmūg kix, 'ihā xohix te' pēnāhā!, xix pexkox yōg nū'pok xop xohix te' pēnā kamah. 10 Ha Topa hā' puknōg xop te: "'Ūp-tox kummuk," kaxīy, huk mūg 'āktux, tu 'āxop 'āktux max, pāyā yūmūg xohix Kunnix yōg tikmū'ün. Hak mūg pu'uk, pa 'āka'ok, ha 'āp-tup pax, pak mūg putup nōg. 11 Yā putup tek mūg kix, hak mūlātē kōnāg tat'ax xak. 'Ūgmūg xax kunox, ha' gāy xop tek mūg kix, tu mūg xūygāhā!, 'ak pet 'ūm yūm'ah. 12 Tuk mūg hām punethok nūy xit, 'ihā tikmū'ün te: "Pūyā Topa 'ākix!" kaxīy. Hak mūlātē hām'āktux hā' yānān, hu: "Pūyā Topa xa hāmmaxnā!" kaxīy. Hak mūg kummugāhā!, pāyāk mūlātē' gāy xop yōg hām'āktux kummuk hā' tot, tu hāmmax hip. 13 Ha' gāy xop tek mūlā hāpkummugāhā!, tuk mūg mānōg, 'ihāk mūg yīy pu'uk, nūy nōy gāy kuxyā!. Yā Topa hā' puknōg xop tek mūg putup nōg, tu: "Mōg, nūy 'āpep!" kaxīy.

14 'Āte xa kax'āmi!, nūy xa hāmyūmmūgā!. 'Āte 'āxop putup pax, 'ūgkutok putuk hah, 'a 'āte xa' hupmāp-tup'ah. 15 Yā tik punethok te xa hāmyūmmūgā'ax, pak mūn puxet hā 'ōg 'ātak. 'Āte xa hā' lātak, xa hām'āpak max'ax 'āktux tu!, ha 'ākuxa mām ka'ok Kunnix kopah. 16 Hu 'āte xa' kax, pu hāpxompmā max, nūy 'ūgmūn

putuk. Yã 'âte hâpxopmã max, ¹⁷hu 'âte Timõn mõ'kutnâhâ!, tuk mûn hâ 'ügkutnâ!, pu hâpxopmã nû müistik, hak mûg tix hâm max yûmûg xuxyâ pu!. 'Âxutigâp-tup, xayîy Topa yôg putat hâ 'amõg ka'ok, yã 'akuxa mâm ka'ok Yeyox Kunnix kopah, ha taxîy 'âte hâmyûmmûgâhâ!, 'ükuxa mâm ka'ok xop xohix pu hâmyûmmûgâhâ!.

¹⁸'Âxop yây xexka pe'âpanõm, kopxix 'âhak mõg hok. ¹⁹Topa 'ügputup, 'û mõg, yã hâpxip kutõgnâg kopxik mõg, nûy nõm xop te hâpxopmã'ax yûmmûg. Ha' yîy ka'ok, yây xexka pe'âpanõm tu!. 'Âpu hâpxopmã ka'ok kamah! ²⁰Topa te yây yôg tikmû'ün xat, puyîy yîpkox pi' xe'e', nûy hâpxopmã max. Tikmû'ün te hitop tu hâm'âktux, tu hâpxopmã max hok, puxix tu yîpkox 'ohnâg. ²¹Pi'yâ! mûn xatep-tup? 'Ok 'ûgmõg, nûy xikot hâ 'âkix'ax? 'Ok pep-tup, 'üyîy'ax pu'uk hâ 'âhittupmâhâ? Piya! mûn xatep-tup? Yâ xatep-tup 'ûg 'âhittupmâ!, yîy hâpxopmã max.

Tik te' nôy hâ! xupxet

5 ¹Tikmû'ün te 'âxop 'âktux kummuk, yã 'âxop 'ûm yôg tik 'ûm te' nôy hâ! xupxet kummuk, yâ! xonnix kummuk, ha tikmû'ün nôy te Topa hâ! puknõg te' mîy 'ohnâg. Yâ tik te yây tak xetut mûg, nûy nû müistik 'ânõm, tu hâpkummuk mîy pax. ²Tep te xîy 'âxop te yây mûn max pe'âpanõm? Yâ 'âkummuk! 'Âpu yâyhâhup, nûy tik kummuk xupmâ. ³'Üyâk xihip nõmhâ 'âxop müistik! 'Âte tik yôg hâpxopmã'ax kummuk kopit, 'ihâ hâptox tuk xip, ha yûmûg xuxyâ Yeyox Kunnix te 'ât hõm yây 'âxet'ax, 'âte tik hâpxopmã'ax kummuk kopit. ⁴'Üyâk xihip 'âxop müistik, 'ihâ 'âxop te yây kotînnâhâ!, ha yûmûg xuxyâ te 'âka'ogâp-tup, ⁵xa tik kummuk hõm Hâmgâyâgnâg pu!. Pûyâ tu xok, pâyâ Topa te' kuxa kummuk xit, pu' koxuk tu xip ka'ok, 'ihâ yûmûg xuxyâ Yeyox Kunnix nûn putpu!.

⁶'Âxop yây mûn max pe'âpaxex. 'Ap max'ah. Xate hâm hittap yôg hâm'âktux yûmmûg, yîy: "Pâm yôg tokatogâ'ax kutîgnâg te pâm xexkanâhâ!", kaxîy. ⁷Yâ tokatogâ'ax te hâpkummuk mîy'ax putuk, yîy hâpkummuk mîy kux, nûy tu max, tu pâm putuk'ax, pâm tokatok hok putuk, yâ! tûmnâg. Hâpxip kutõgnâg 'ihâ 'ûgmû yôg Yoneo xop te 'âmuk xexka 'âxet'ax Nõâ'yên mîy putup, 'ihâ kahnêñ putex, pu' xohix' mâ!. Ha Kunnix te yûmû yôg kahnêñ xe'e!, tu mîpkupnix tu' xok tap yûmûg pupi!, hu yûmûg hâ kahnêñ xe'e!. ⁸'Âpu yûmûg Kunnix pekpaxeh, nõm te yûmûg pupi! xok pekpaxeh, yâ 'âmuk xexka Nõâ'yên putuk, yîy yûmûl'âte hâpkummuk mîy kux, ha pâm yôg tokatogâ hok putuk. Yâ pâm te hâmyok mîy'ax 'âktux, xix hâmmaxnâ'ax 'âktux.

⁹'Âte xa kax'âmi tap, pu tikmû'ün kummuk müistik 'âkotînnâ hok, nõm tikmû'ün te' nôy hâ! xupxet. ¹⁰'Âxop te hâm xexka tu' pip, yîy hâpkummuk mîy xop te xa yây kote' pip. Yî! xohix tu 'âxop 'âxatat hok. Ha nõm kummuk xop te' nôy hâ! xupxet, xî! nôy yôg hâpxop putup pax, xix hâpxopmâ kummuk xix topa komut pu nû! xup. ¹¹Pa tikmû'ün te yây 'âktux, tu' kuxa yûm ka'ok'ax 'âktux, tu hâm'âktux max, pâyâ! nôy hâ! xupxet kummuk, xî! xupkumiý, xix topa komut pu nû! xup, xix kenmuk xo'op tu mõktu paptux, xî! nôy kupex, xix hâpxop hâ! xupxet, puxix nõm tu 'âxatat, nûy nû müistik 'âxit hok.

12-13 'Āte Topa hā' puknōg xop yōg hāpxompā'ax kopit hok. Yā Topa mūn te' kopit putup. Pa 'āxop te yāy yōg hāpxompā'ax kopit'ax. Yā' max xa' kopit. Topa yōg tappet te: "Tikmū'ün kummuk xupmā!", puyīy 'āxop mūtik tu ti hok," kaxīy.

Tikmū'ün te' nōy kumiy kummuk

6 ¹'Āxape te xa hāpkummugā!, 'āpu 'āxape nōy ha mōg, 'āxape pa te hāmyūmmūg ha 'āmōg, pu 'ātix kopit. 'Āmōg hok Topa hā' puknōg xop hah, pu tu' kopit, pāyā 'āxape ha 'āmōg, tik kuxa yūm ka'ok Yeyox kopa ha 'āmōg. ²'Ok yūmmūg hok xate? Topa yōg tikmū'ün te Topa hā' puknōg xop hāpxompā'ax kopit putup. 'Ok 'āpa te hāmyūmmūg hok? ³Yā yūmū'āte pexkox yōg nū'pok xop yōg hāpxompā'ax kopit putup kamah, hu yāy xape yōg hāpxompā'ax kopit'ax nōmhā, puyī' nōy hā tu xape 'ūxeheh. ⁴'Axape te 'ākte'ex kummuk, yā hāpxompā'ax kutīgnāg, ha 'āxape kummugāp-tup 'ūyānān tu', puxix tik puknōg tu' xax hok, puyīy tu' kopit. Kaxīy hok. ⁵'Ok yāyhāhup hok xate? 'Ok 'āxop mūtik xip hok tik pa te hāmyūmmūg, puyīy 'ātix hu' kopit max? ⁶Yā! xip! 'Āte' yūmmūg! Pa 'āxop gāy, tu' kuxa mām hok xop ha 'āmōg, nūy tu' xax, pu 'ōg hāpxompā kummuk'ax kopit.

⁷'Āxop yāytukmīy tik puknōg keppah, yā' kummuk. 'Ok xate hāmyūmmūg'ax xohix xaxok? 'Ūtux hok pu 'āxape 'ākummugā!. 'Ūtux hok pu 'āxape 'ōg hāpxop pa!. ⁸Pa 'āxop te 'āxape pu kummugā pax, ha' nōy yānān tu 'ākummugā pax. 'Āhup! Puxi!! 'Āxop xape xop. ⁹⁻¹⁰Tikmū'ün kummuk te pexkox ha' mōg 'ohnāg, nōm xop Topa pu' yīpkox 'ohnāg, 'ap mōg putup'ah hāpkummuk mīy'ax xop xohix, nōm te' nōy hā' xupxet, xix nōm te topa komut pu nū'xup, xix nōm te' nōy xetut hā' xupxet, xi' nōy yīpxox hā' xupxet, xix nōm tik te tik nōy pēnā kummuk, xix 'ün te 'ün nōy pēnā kummuk xix nōm te hāpxop hā' xupxet, xix nōm xupkumiy, xix nōm te kenmuk xo'op tu mōktu paptux, xix nōm te' nōy kupex, xix nōm te hāpxompā kummuk pax. ¹¹Hōmā 'āxop 'üm te hāpxompāhā kaxīy, pa Topa te 'ākuxa tupmāhā!, xa 'ākuxa max, ha hōnhā 'āxop te Topa hā' tikmū'ün, yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix hā' 'āxop yā Topa yōg tikmū'ün, xix Topa Koxuk hā' 'āxop yā Topa yōg tikmū'ün.

Topa tu hāpxompā max

¹² Pa tikmū'ün 'üm te hām'āktux'ax, hu: "'Āte yāy putup'ax xohix mīy'ax," kaxīy. Hamün. Pāyā yāy putup'ax mīy, puxix xa kummugā'ax. 'Āte hāpxompā'ax xohix kamah, pa 'āte' tux hok, pu nō hāpxompā'ax 'ūgkummugā hok. ¹³ Pa tikmū'un nōy te hām'āktux'ax, hu: "Topa te hāpxop xit'ax mīy pu tikmū'ün mā', ha Topa te tikmū'ün tex mīy, puyīy tikmū'ün nō tu xit," kaxīy. Hamün. Pa Topa te tikmū'ün tex nōāp-tup, xi' xit'ax nōāp-tup kamah. Yā yūmūg yīn mīy, 'ūyīy yūmūg hāpxompāhā yūmūg xuxyā tu', yūmūg yīn 'üm mīy'ah, 'ūyīy yūmūg nōy hā' xupxet. 'Āmhok. Yā yūmūg yīn yā yūmūg xuxyā yōg. ¹⁴ Topa te yūmūg xuxyā putpu' hīnnāhā, hu yūmūg hīnnā'ax putpu kamah, 'ūka'ok tu'.

¹⁵'Ok 'āxop te hāmyūmmūg hok? 'Āxop yā Kunnix hā 'āyīn puxet, Yā' kummuk xexka, xa Kunnix yōg tik te xotit mūtik 'ānōm. Yā' xotit hā' yāyhā yīn puxet. Pūyā Topa 'ātux hok, xayīy 'ānōm hok! ¹⁶'Ok 'āxop te hāmyūmmūg hok? Yā' tik te xotit mūtik nōm, puxix 'ūn hā' yīn puxet, Topa yōg tappet te: "Yā' tix te yāyhā' yīn puxet," kaxīy. ¹⁷Pa tikmū'ūn kuxa yūm ka'ok Yeyox kopah, puxix tu kuxap-xet yūmūg xuxyā kuxa mūtik.

¹⁸'ūg'āpax, xayīy 'ānōy hā 'āxupxet hok. Hāpkummuk mīy'ax nōy tikmū'ūn yāy yīn kummugā'ah, pa tikmū'ūn xonnix, puxix yāy yīn kummugā!. ¹⁹'Ok 'āxop te hāmyūmmūg hok? Yā Topa Koxuk xip 'ākopah, ha Topa te nū'kutnāhā!, pu 'āmūtik tu xip ka'ok, 'āxop yā yāy mūn xat'ah, 'āmhok, yā Topa te yāy yōg tikmū'ūn xat. ²⁰Topa te 'āpop, tu hāpxomā ka'ok, nūy 'ākuxa tupmā!, yā yāy kutok xok 'āxop pupi!, nūy 'ākuxa tupmā!, yīy hāpkummuk mīy hok, puyīl puknōg xop pēnā!, tu: "Āxop yōg Topa max, tu 'ākalogāhā!, xayīy hāpxomā max!" kaxīy.

Tikmū'ūn te yāyta'ax

7 ¹'Āxop te 'ā! kax'āmi tappet tu, tu tappet tu yāy 'āktux, tuk yīkopit, tu: "Ok max tikmū'ūn yāytax?" kaxīy. Yā' max pu yā' tik yāytax hok, nūy yā' hok xip, ²pa tikmū'ūn punethok te' nōy hā' xupxet, yīy 'āte: Yā' max tik yāy yōg 'ūn mūy, pu 'ūn kamah yāy yōg tik mūy. ³'Āte xe' xat, pu' yīpxox yāy xetut mūtik tu nōm max, xi' xat, pu' xetut yāy yīpxox mūtik tu nōm max. ⁴'Ūxetut yīn yā' yīpxox yōg yīn, yī' yīpxox te' xat, ha' yīpxox yīn yā' xetut yōg yīn, yī' xetut te' xat. ⁵Xatix yāy mūn hōm, nūy 'ū nū mūtik 'ānōm, nūy 'āti ka'ōk. Pa Topa pu hām'āktux pax, 'ihā'āp-tox puxet xix 'ākuxap-xet, hu ta hāpxip kutōgnāg 'ihā'āhok 'ānom. Pa hām'āktux kux, 'ihā' nū mūtik 'ānōm 'ūxeheh, pu Hāmgāyāgnāg xatix kummugā hok, 'ānōm putup hah.

⁶'Āxep xat'ah 'āte nōmhā, pāyā xa hāmyūmmūgāhā!. ⁷'Ātep-tup, pu tikmū'ūn xohi' hok pi!, 'ūgputuk nūy, pa Topa te tikmū'ūn xohix ka'logāhā!, pu tu hāpxomā max, tu tik puxet ka'logāhā pu' hok xip, xi' nōy ka'logāhā pu yāyta max.

⁸Yīy 'āte! hok pip xop pu hām'āktux, puyīl hok pi!, hu yāyta hok 'ūg putuk nūy. Ha' hok mām xop pu 'āte hām'āktux kamah, pu' hok mām. ⁹Yāytap-tup te 'āp-tex, 'āpu yāytax. Yāyta'ax 'ūmax, yāytap-tup xūy mūn yā' kummuk, yā kuxap putuk 'ākopah.

¹⁰Ha 'āte tikmū'ūn yāyta xop pu hām'āktux, yā yūmūg xuxyā te' xat, pu tu yāy xatat hok. ¹¹Yāy xatat, puxi' hok xip, tu' nōy mūg hok, tu mōktu xe yāy yīpxox mūg, xix yāy xetut mūg, nūy nū mūtik tu ti ka'ok 'ūxeheh.

¹²Tikmū'ūn nōy pu 'āte hāmyūmmūgāhā!, 'ap Topa te' xat'ah. Tikmū'ūn kuxa yūm ka'ok Kunnix kopah, ha 'ūn mūg, nōm kuxa yūm 'ohnāg, tu' yīpxox mūtik tip-tup, puxix 'āti!. Pūyā' xetut nīm hok. ¹³Ha 'ūn nōy kuxa yūm ka'ok Kunnix kopah, tu tik mūg, nōm kuxa yūm 'ohnāg, ha' yīpxox te nū mūtik nōm putup, puxix 'āti!. Pūyā' yīpxox nīm hok. ¹⁴Yā Topa te' yīpxox ha hāmmaxnā'ax, tu' xetut kuxa yūm'ax hā' hāmmaxnā'ax, tu 'ūn nōy ha hāmmaxnā'ax, 'ūyīpxox kuxa yūm'ax hā' hāmmaxnā'ax, puyīy tulk-tok xohix hu Topa yōg, ka Topa hā' puknōg

xop putuk, nōm te Topa yūmmūg 'ohnāg. ¹⁵Pe' yīpxox kuxa yūm hok te' xetut nīm putup, pe' xetut kuxa yūm hok te' yīpxox nīm putup, pūyā 'āl nīm, ha' kux. Pūyā! kuxa mām ka'ok xop pip. Ya' Topa te yūmūg kuxa māmmāhā!, 'ūyīy nōy xop mūtik tu ti max. ¹⁶'A xate hāmyūmmūg'ah, 'a 'ānōy kuxa yūmūg'ah. 'Ok pe' kuxa yūm'ax Kunnix kopah, 'ok pe' kuxa yūm hok. Pūyā mōg, 'ūgmīy hok.

Topa pu' yīpkox xihip

¹⁷Pūyā tilmū'ün xohix hāpxopmā max. Topa te' xānāhā!, pu tu hāpxopmā max tilmū'ün kopah. Pūyā tu pip ka'ok, nūy yāy yōg hāpxopmā'ax mīy. Yā 'āte tilmū'ün kuxa mām xop xohix pu hāmyūmmūgāhā!. ¹⁸Tik te yāy nāg xax yīmap tu' xak tap, 'ihā Topa te' xānāhā!, puxi' xak hok, nūy koex xut. Ha tik te yāy xax xak 'ohnāg 'ihā Topa te' xānāhā!, puxi' xak hok, nūy xax xak hok. ¹⁹Yā! xax xak'ax, xi' xax xak hok, yā Topa pu yāy putuk, pa Topa yōg xat'ax pu 'īpkox pi', nūy hāpxopmā max. ²⁰Pūyā! xohix hāpxopmā max, Topa te' xānāhā!, pu tu hāpxopma max tilmū'ün kopah. Pūyā tu' pip ka'ok, nūy yāy yōg hāpxopmā'ax mīy. ²¹'Ok 'āhām 'āxat'ax pu, 'ihā Topa te' 'āxānāhā! ?'Ok 'āhok hā 'āhām, tu tayūmak 'üm pa hok? 'Uxitigā hok, pa mōg'ax nūy 'ānōy pu 'āhām, nūy tayūmak pop, puxi mōy, tu' hām. ²²Yā yūmūg xuxyā te 'ākuxa kummuk xut, 'ihā 'āxānāhā!, tu' xut, xa mōg, xayīy yūmūg xuxyā hā 'aptix, nūy nōm pu 'āyīpkox xihip. Kamah tik hām 'ünōy pu!, nūy tayūmak pop, yā kamah Kunnix hā 'ūptix, nūy yūmūg xuxyā pu' hām 'ūhok hā, nūy nōm pu' yīpkox xip. ²³Topa te yāy kutok nū'kutnāhā!, pu 'āxop pupi tu xok. Yā yāy kutok yāp-xehnāg, ha Topa te mō'yāy xe'ēgnāg, pāyā nū'kutnāhā!, pu 'āxop pupi tu xok, puyīy 'āxop hā 'āxuxyāp-xet. ²⁴Topa te 'āxānāhā!, tu 'āyimōgatux. 'Āpu pi ka'ok, nūy Topa pu 'āhām mō kuma mōg.

²⁵'Ūkxape xop: Xatek yīkopit, hu: "'Ok max tilmū'ün yāytax?" kaxīy. Topa tek xat'ah, 'ūyīy 'āte! hok pip xop pu hām'āktux, pāyā 'āte hāmpē'paxex max, ha Topa tek kuxa ka!, yīy 'āte nōm xop pu hāmyūmmūgā'ax. ²⁶Hōnhā! gāyxop te yūmūg xūygā punethok, yīl max, pu tu tik yāyta hok. ²⁷'Ok xate 'ün mūg'ax, nūy yāytax? 'Āpu, yāyta!. 'Ok yā! hok 'āxip? 'Āpu 'āhok xihip. ²⁸Yā! max pu' xetut mūy, yā hāpkummuk 'ohnāg. 'Ün hok yūm yāytax, hu ta hāmmax mīy, pāyā! yāykuxop'ax punethok, ha 'āte 'āp-tup'ah, xa yāykuxop.

²⁹'Ūkxape: 'Āte xa hām'āktux, nūy xa hāmyūmmūgā!. Yā hāmyāxatamuk xohix yōg 'āmnīy xox putox, ha hāpxip kutōgnāg 'ihā tilmū'ün xohix hok pip'ax putuk hāpxopmāp-tup, 'ok pe' yāytaha!, 'ok pe' yāytahok. ³⁰Ha' kuxa hittup 'ohnāg xop te' kuxa hittup xop putuk'ax, xi' kuxa hittup xop te' kuxa hittup 'ohnāg xop putuk'ax, xix hāpxop pop xop te hāmhōgnāg pip xop putuk'ax, ³¹ha nōm xop te hāpxop hā' hām xop te' nōy xop putuk'ax, nōm xop te' yāykuxop 'ohnāg putuk'ax. Yā hāpxip kutōgnāg 'ihā hām xexka nōg putup.

³²'Āte 'āp-tup nōg, xa yāy kuxop, nūy hāpxop xak'ax tat. 'Ūhok pip xop te yūmūg xuxyā xak, nūy tu hām max, puyīy tu xuxyā kuxa hittupmā!. ³³Pa' yīpxox xop te hāpxop xak'ax tat, puyīl xetut kuxa hittupmā!. ³⁴Tu yūmūg xuxyā pu hāpxopmā kamah, yīp-tox tix, xi' kuxa tix. Ha' xetut

xop te yūmūg xuxyā pu hāpxomāp-tup, yāp-tixix, pa' yīpxox kuxa hittupmāp-tup kamah, hu yāykuxop, tup-tox tix, xi' kuxa tix.

³⁵ Āte 'āxop hāk putup, nūy mō'āniyñām, yīy xa hāmyūmmūgāhā! 'A 'āte 'ākummugāp-tup'ah, pāyā 'āp-tup, xa 'āxop hāpxomā max, nūy tu māynāg mīy, nūy 'ākuxa hittup, nūy 'ap-tox puxet hā, xix 'ākuxa 'ākuxap-xet hā Topa xa tu hām.

³⁶ Tik te yāyta'ax, pa yāyta hok pe'paxex, tu' xetut 'ap nōm yūmmūg'ah, tu' mūg putup, pūyāl mūy. 'Ap hāpkummuk 'ūm mīy'ah. ³⁷ Pa tik te' hok xip putup tu yāy hok, tu' max pe'paxex, pu' xetut nīm, nūy nū mūtik nōm 'ohnāg, puxix yāyta hok, pāyāl hok xihip. ³⁸ Tik te' xetut xip tap mūg, nūy nū mūtik yāytax, yā hāpxomā max, pa tik te' mūg 'ohnāg, nūy yāl hok xip, yā hāpxomā max xe'ēgnāg.

³⁹ 'Un te' yīpxox mūg, nūy nīm hok, pa' yīpxox xok, puxix tu kux. Yāl max. pu' nōy mūy, nūy xe yāytax, nūy nōy kuxa yūm ka'ok'ax mūtik yāytax. ⁴⁰ Pa 'āte hāmp'e'paxex, hu: Yāl max xe'e, pu' hok tu xip ka'ok. Yā kaxīy Topa Koxuk te 'ā hāmyūmmūgāhā!

Tikmū'ūn te xogyīn hōm topa komut xop pu'

8 ¹ Āxop tek yīkopit, hu: "Ok max, 'ūgmūg xit'ax xohix māl?" kaxīy. Yīy 'āte hāpxop xit'ax 'āktux putup, tikmū'ūn te' xit'ax hōm topa komut xop pu!. Tikmū'ūn te hāpxe'l 'āktux, hu: "Yūmūg xohix te hāmyūmmūg," kaxīy. Pa hāmyūmmūg'ax kutōgnāg te hāpkummugāhā!, 'ihā tikmū'ūn yāy mūn xexka pe'paxex, pāyā tikmū'ūn te' nōy putup pax, tu' nōy ka'ogāhā!, tu hāmyūmmūg xe'e!. ² Tikmū'ūn te yāy pe'paxex, hu: "Āte hāmyūmmūg!" kaxīy, puxix hāmyūmmūg 'ohnāg, ³ pa tikmū'ūn te Topap-tup pax, puxix yā Topa te nōm yūmmūg.

⁴ Āte xa topa komut 'āktux'ax. Yūmūl 'āte' yūmmūg. Topa komut xop 'ap xe'e'ah. Yā mō'āmāl ax xop, Topa yāp-xehnāg xip pexkox tu!, ⁵ pa Topa hāl puknōg xop te komut xop 'āxet "topah", ha topa komut pip punethok, hāmnōgnōy tu' pip, xix hām tu' pip, ha kamah tikmū'ūn xuxyā punethok pip. ⁶ Pa yūmūl 'āte Topap-xehnāg yūmmūg, yā Kunnīx hā mūnūn tu yūmūg 'Ātak, tu hāpxop xohix mīy, ha Topa tu yūmūg hi!. Ha yūmūg xuxyā yāp-xet xip kamah, yā Yeyox Kunnīx, tu hāpxop xohix mīy kamah, yāy Tak mūtik, xi' hep xohix xop mīy, hu yūmūg mīy kamah.

⁷ Pāyāl kuxa mām ka'ok xop yā xohix te' yūmmūg'ah, 'ūyāg te topa koumut xop pe'paxex tap, xix hōnhā pe'paxex kamah, tu hāpxop xit'ax pe'paxex, hu: "Yā tikmū'ūn te nōm xit'ax hōm topa komut pu!," kaxīy. Tu' kuxa hittup 'ohnāg, tu' tux hok pu tu xit hok, 'ap xit'ax māp-tup'ah. ⁸ Pa hāpxop xit'ax 'ūm te yūmūg kuxa tupmā 'ohnāg, pu Topa yūmūg putup! 'Āmhok. 'Ok pe' xit'ax māl, 'ok pe' xit'ax mā hok, puxix yūmūg kuxa kummugā 'ohnāg.

⁹ 'Og pa 'āti', yāy putup'ax mīy hok, ka xate 'āxape pu'uk pu hāpkummugā!, tu' mōgā kummuk, pu tu yāy pu hāpkummuk mīy. ¹⁰ Āxape kuxa yūm pu'uk, ha' kuxa te' tux hok pu' xit'ax 'ūm mā hok, tu 'āxit pēnāhā!, xate komut xop yōg xit'ax māhā!, puxix 'āxape' māp-tup, 'ihā! kuxa te' tux hok pu' mā hok. ¹¹ Ha Kunnīx xok

'äxape pu'uk pupi', pāyā 'äxape te Topa yōg putat xak, nūy 'äpe mōg, nūy 'ämün pu' yípkox xip, yīy ta 'änöy mōgā kummuk,¹² tu 'äxape kummugāhā!, hu Kunnix pu hāpkummugāhā kamah, Kunnix te 'äxape pupi' xok hah.¹³ Yīy 'äte xogyīn mā hok, kak xape mōgā kummuk, pu tu yāy kuxa pu hāpkummuk mīy, 'ükxit hah.

Yeyox te mō tik kutnāhā'

9 ¹'Ok 'äte yāy xat hok? Yāk xat. 'Ok Yeyox Kunnix te nügkutnā hok?
 Yā nügkutnāhā!. 'Ok 'äte yūmūg xuxyā Yeyox pēnā hok? Yā! pēnāhā!.
 Yeyox pu 'äte hāpxopmāhā!, 'ihā xa hām'äpak'ax max 'äktux, yīy 'äkuxa
 mām ka'ok yūmūg xuxyā kopah. ²Yeyox Kunnix te nügkutnāhā!, pāyā! kuxa
 mām xop nōy tek mūn pu' yípkox 'ohnāg, ha 'äxop tek mūn pu 'äyípkox pip,
 yā 'ämōg Topa yōg putat hā, ha tikmūl'ün xohix te' pēnāhā!, hu hāmyūmmūg,
 yā yūmūg xuxyā te nügkutnāhā!, 'äte hām'äpak max'ax 'äktux.

³Tikmūl'ün tek kummuk 'äktux, kopxix yāy 'äktux, ⁴hu: 'Ok tux hok
 'ä! hōm 'ükxit'ax, xix xo'op'ax 'üghām hah? ⁵Pax 'ükxetut mūy, ha! kuxa
 mām ka'ok, 'ok 'äxop tek tux hok 'äte nōm mōgā!, pu nū mūtik mōg, nūy
 hām'äpak max'ax 'äktux? Yā mōl'pok xop nōy te' xetut xop mōgāhā!, yā
 yūmūg xuxyā Yeyox taknōy xop te' mōgāhā!, xix Pet kama te' xetut
 mōgāhā!. ⁶Yā Maname xik mūn puxet hām, 'ügmūg yīm hāk mūg hām, nūy
 xit, nūy tu pip'ax tu' pago. Yeyox yōg mōl'pok xop nōy te' hok hā hāpxop
 pop, hāmyūmmūgā'ax tu' pop. ⁷'Ok xonat 'üm hām, 'ok yāy yīm hā' hām,
 nūy xit, nūy pip'ax tu' pago? 'Ap hām'ah! Yā gohet te' pago. Tikmūl'ün 'üm
 te yāy yōg mīnta xut hok, nūy mā! Yā! māhā!. 'Üxohix te yāy yōg kup tu'
 xut mīnta, tu' māhā!. Maket 'üm te' yōg mūnūytut hep xo'op hok? Yā! xo'op!

⁸'Üxohix te' yūmmūg, yā hāpxopmā'ax max, pu yāy hām'ax hā tu xit, xix
 tu pet, yīy Mōyyex yōg xat'ax kamah yā hām'äktux, ⁹tu: "Mūnūytut tak yīkox
 hīy hok, puyī! xit hok, 'ihā! xuxnāg xetox xap mōy tu' tonnok. Pūyā! xux
 mā!", kaxīy. 'Ok Topa te hām'äktux, tu mūnūytut tak putup pax'ax 'äktux?
 'Ämhok. ¹⁰Pa yūmūl'ä! xuktux, 'üyīy yūmūg yāy hām'ax hā yūmūg xit, xik pet.
 Tikmūl'ün te hām'äpak max'ax 'äktux, puxix tik putuk, nōm te hāpxop xap
 xok, ha tikmūl'ün te hāmyūmmūgāhā!, puxix tik putuk, nōm te hāpxop ta'ax
 nūnnāhā!, yā! xohix te yāy hām'ax hā! xit, xi! pet. Kaxīy Maname xik mūn hām,
 nūy Topa yōg hām'äktux 'äktux. Yā! hām'ax xe'e! ¹¹'Ügmūl'äte xa hām'äpak
 max'ax 'äktux. 'Ok 'äxop tek mūl'ä ta nemēn hok, nūy hāpxop 'ügmūl'ä popmā
 'üyānān tu'? Yā 'äxop te ta nemēn. ¹²Yūmūg xuxyā yōg tik mōl'pok xop te' hip,
 xa tu' popmā hāpxop. Yā! max, pa 'äxop tek mūl'ä! ta nemēn hāmāxap.

Pāyāk mūl'äte xa tu' xak hā hāmhōgnāg, nūy 'äxop pu hupmā hok, nūy Topa
 puk mūg hām max. ¹³'Äxop te hāmyūmmūg. 'Ämānex xop te Topa pet xexka
 kopa! hām, tu Topa pet tu' xit'ax pop, nūy mā!, ha tikmūl'ün te xokxop mōl'hap,
 nūy Topa pu hāxyā!, ha 'ämānex xop te xogyīn yāg paha!, tu' māhā!. ¹⁴Ha kaxīy
 yūmūg xuxyā te' xat, pu' yōg kāmānat xop kama tu xit, tu yāy yōg hām'äx hā!
 xit, tu hām'äpak max'ax 'äktux hu hā! xit'ax pop hām'äpak xop tu!.

¹⁵ Hāmyāxatamuk xohix hā 'āte hāmyūmmūgāhā', tu hāpxop 'ūm xak 'ohnāg, xak mū'ā pago, xix hōnhā 'āte 'a' xak'ah kamah. 'Uyāk xok, pāyā hāpxop 'ūm xak 'āte putup'ah. 'A xak xet'ah 'āte! ¹⁶ 'Āte hām'āpak max'ax 'āktux pax, tuk hittup, pa' kummuk 'āte yāy xexka pekpaxex, hām'āpak'ax 'āktux tu!. Yā 'āte ta nemēn Topa pu!, nūy hām'āktux. 'Āte hām'āktux hok, puxix Topa 'ūgkummugā!. ¹⁷ Yīy 'āte hām'āpak max'ax 'āktux putup pax, tu hāmmax hip kamah, pu yūmūg xuxyā 'ā hāmmaxnā!. 'Āte hām'āktux, Topa tek xat hah, yā Topa te 'a' hōm 'ūghām'ax. ¹⁸ 'Ok Topa te 'a' pagop-tup? Tu te pago hā xīy? Yāk kuxa hittupmāhā!, nūy hām'āpak max'ax 'āktux, nūy hok hā' xuktux, kaxīy Topa te 'a' pago, tuk kuxa hittupmāhā!, ha 'āte' nōy yōg tayūmak xak 'ohnāg.

¹⁹ 'Āte yāy xat, nūy Topa yōg hām'āktux'ax 'āktux, ha tikmū'ūn tek xat 'ohnāg! Pa tikmū'ūn xohix puk hām, tuk hok hāk hām, puyīy tikmū'ūn kuxa punethok mām ka'ok Yeyox Kunnix kopah. ²⁰ 'Ukhām Yoneo xop mūtik, kopxix 'āte Yoneo xop yōg hāpxomā'ax tat, puyīl kuxa mām ka'ok Yeyox Kunnix kopah. 'A Möyyex yōg xat'ax tek xat'ah, pa Yoneo xop mūtik xip, 'ihā 'āte' xat'ax puk yīpkox xip, nūy Yoneo xop hāk xape!. ²¹ 'Ukxip puknōg xop mūtik, kopxix 'āte Möyyex yōg xat'ax xaxogāhā!, puyīy puknōg xop kuxa mām ka'ok yūmūg xuxyā kopah. Pa Topa yōg xat'ax puk yīpkox xip, ha Kunnix yōg xat'ax tek xat xe'e!. ²² 'Uxip kuxa mām pu'uk xop mūtik, kopxix 'āte' yōg hāpxomā'ax tat, nūy tu ka'ogā!, puyīl kuxa mām ka'ok. Ha kaxīy 'āte' hep xop xohix yōg hāpxomā'ax tat, nūy hāpxomā'ax xohix hā tikmū'ūn 'ūm mōgā Topa yōg putat hā.

²³ 'Āte hāpxomā'ax xohix tat, nūy hām'āpak max'ax 'āktux, pu Topa 'a' hāmmaxnā!. ²⁴ Tikmū'ūn mōg mō'ka'ok, ha' xohix mōg, pāyā yāp-xehnāg xutep tap, xi' yāg nōy xohix mōxa tu kunāy tu!, pāyāl xohix mōg, puyīl mōxa tap. Ha kaxīy 'āxop mōg. ²⁵ Ha tilk xop mōg punethok, tu' xak, nūy tu xutep tap, tu' mōg mō'ka'ok, pa tilk puxehnāg xutep tap, tu kānēy māynāg paha!. Pa hāmyāxatamuk xohix nōg 'ihā' kānēy yāykoxyōy, pāyā yūmūl'āte mōxap-tup, tu pexkox tu mōxap-tup, 'uyīy pexkox yōg hāpxop xelēgnāg pop, ha yāykoxyōy 'ohnāg. ²⁶ Kaxīy 'āte hāpxomā max, tu Topa Koxuk puk yīpkox xip, nūy hāmyok mīy. 'A 'āte hitop tu hāpxomā'ah, pāyā māynāg hāpxomāhā!, tu Topa pu hāpxomā max. ²⁷ 'Āte yāy yōg putup'ax mīy'ah, nūy tu hāpxomā max mōg kumak mōg, tuk kuxa teknōg 'ohnāg, 'uyīy hām'āpak max'ax 'āktux kux, puyīy Topa te: "Xate hāpxomā māynāg, mā!, mōnāy, nūy 'ūgyīkāgnāg 'āxip ka'ok!" Kaxīy.

Topa komut pu nū'āxup hok

10 ¹ 'Ukxape xop, 'āte hām'āktux putup, xayīy xaxok hok. Hōmā 'ūgmūg mōnāy xop hittap te Möyyex pe' mōg, 'ihā hāpxexka 'Eyit tu nū'paha!. Hāmgōy xexka te' xohix mō'nīy, tu kōnāg xexka 'Āta' xak. ² Tu hāmgōy xexka kopa' pip, xix kōnāg xexka hā mōxakux, 'ihā Möyyex pe' mōg, ³ 'Uxohix te pexkox yōg hāpxop puxet māhā!, ⁴ tu pexkox yōg hep xo'op. Yā mīkaxxap xexka tu' xo'op, ha kaxīy Kunnix tu' xo'opmāhā!, tu Kunnix mūtik mōg putat tox hā. ⁵ Pa tikmū'ūn punethok te Topa gāyāhā!, hu' xakix hām panip xexka tu!.

⁶ Ha Topa te' xat, pu tik tappet mīy, nūy yūmūlā hāpxopmā'ax xohix yūmmūgā', 'üyiy yūmūg hāpxop hitop xak hok. ⁷ Āpu topa komut xop pu nūlāktettex hok, nūy Topa xe'lēgnāg nīm hok. Yā Topa yōg tappet te tikmūlūn hittap lāktux, tu: "Tikmūlūn mām, nūy xit, nūy xo'op, tu' yok, nūy hāmyāl topa komut xop pu!", kaxiy. ⁸ Āpu yūmūg xonnix hok, yā tikmūlūn hittap xonnix punethok, yīl yāg xohix te 23.000 xakix, 'āmnīy puxet 'ihā' xakix. ⁹ Āpu yūmūlāte Topa gāyā hok, hāpkummuk mīy tu!. Yā tikmūlūn hittap te' gāyāhā!, tu hāpkummuk mīy pax, yīy kāyā gāy te' kix. ¹⁰ Yā tikmūlūn hittap te Topa gāyāhā!, yīy pexkox yōg mōl'kutnālax te' kix, yā mōl'kutnālax lāxet'ax 'Ūxok'ax.

¹¹ Ha tappet mīy, nūy yūmūlā yūmmūgā', 'üyiy tikmūlūn hittap putuk hok. Yā hōnhā hāmyāxatamuk xohix ka'ax, tu' xox putox.

¹² 'Og pa 'āti!. Ākuxānōg, Topa tu' xax, pu mōlānīynām, xayiy hāpkummuk mīy hok. ¹³ 'Axop te hāpkummuk mīy putup, yāy yōg putup'ax kummuk tu' mīy, ha kaxiy tikmūlūn xohix te hāpkummuk mīy putup, pa Topa te xa hām'lāktux xex, tu lāka'ogālax, xayiy hāpkummuk mīy hok, yīy Topa tu' xax, hu: Topah, mōknīynām, 'üyiy hāpkummuk mīy hok!" kaxiy, ha Topa te lāka'ogāp-tup.

¹⁴ 'Axop tek mūn hā 'ūg lāxape xop, hu 'og pa 'āti!, pu topa komut pu nūlāktettex hok. ¹⁵ 'Āte xa hām'lāktux, 'āxop te hāmyūmmūg hah, hu yōgnū hām'lāktux kopit max, 'üyiy 'āxop yūmmūgā'. Yā Topa yōg hām'lāktux xe'e!. ¹⁶ Hōmā Kunnix te tik xop pu' hōm kānēy, ha mīnta hep xupyāg 'ūkopa' xup, ha yūmūg xat, 'ū yūmūg xupyāg xo'op kamah, pu yūmūlā ha hāmmaxnā!, yīy yūmūlāte kamah kānēy hā' xo'op, tu Topa pu: "'Āmax Topah. Xate yūmūlā xupyāg xe'e! hōm, tu pexkox yōg xupyāg xe'e! hōm. Puxi!", kaxiy. 'Ok hāmyūmmūg hok, xate? Xate xupyāg xo'op, hu ta lāxape xop xohix mūtik xo'op, nūy yūmūg xohix pe'āpaxex, ha yūmūg xuxyā xok, mīpkupnix tu' xok, tu yāy hep lāta nūlānāhā!, nūy yūmūlā ha hāmmaxnā!. Ha yūmūlāte pām koxip, nūy yūmūg xape xop mūtik mā!, nūy yūmūg xuxyā pekpaxex. Yā yūmūg xuxyā te mīpkupnix tu' xūy, nūy yūmūlā hāmmaxnā!. ¹⁷ Yā pām puxet, ha' xohix te' māhā!, yīy Kunnix hā yūmūg yīn puxet kamah, yā yūmūg kuxap-xet Kunnix kuxa mūtik.

¹⁸ Yoneo yōg tikmūlūn pe'āpaxeh. Tu Topa pet kopa' xit'ax māhā!, 'ihā' āmānex te mōl'hap, nūy Topa pu' haxyā!. ¹⁹ 'Ātep-tep lāktux putup? 'Ok topa komut ka'ok? 'Ap ka'ok'ah, yāl hitop. 'Ok hāpxop xit'ax ka'ok, tikmūlūn te nōm topa komut xop pu' hōm? Yāmhok! ²⁰ 'Ap ka'ok'ah. Pa tikmūlūn te nōm xit'ax hōm yāmīy kummuk pu!, 'ihā komut xop pu' hōm, 'ap Topa pu' hōm'ah. 'Ātep-tup'ah, xa yāmīy kummuk yōg hāpxop pop. ²¹ 'Axop te Topa yōg kānēy hā' xo'op, nūy yūmūg xuxyā pe'āpaxex. 'Āpu yāmīy kummuk yōg kānēy hā' xo'op hok. 'Axop te Topa yōg hāpxop māhā!, nūy yūmūg xuxyā pe'āpaxex. 'Āpu yāmīy yōg hāpxop māhā!. ²² 'Ok yūmūlāte Topa gāyāp-tup? 'Ākuxānōg! Paxip! Topa ka'ok, ha ta yūmūg pu'uk.

'Ānōy yōg putup'ax mīy

²³Tikmū'ūn 'ūm te: "Yūmū'āte yāy putup mīy'ax," kaxīy. Mōy mīy, pāyā' mīy'ax 'ūm te xa hāpkummugā'ax. Ha xe: "Yūmū'āte yāy putup mīy'ax," kaxīy. Hamūn. Pa xate' mīy'ax 'ūm 'ūhitop tu' mīy. ²⁴Yāy putup'ax mīy hok, pa 'ānōy putup'ax mīy, nūy nōm kuxa hittupmā!

²⁵'Ākuxa te yāy tux hok xa xogyīn mā!, 'āpu, xogyīn xohix mā!, tu' nōy yīkopit hok. ²⁶Yā Topa yōg tappet te: "Hām xexka yā Topa yōg, xix hāpxop xohix 'ūyōg kamah," kaxīy.

²⁷Tikmū'ūn kuxa mām hok te 'āxānāhā xa 'āxit, 'āmōg putup, nūy mōg, nūy hāpxop xohix mā!, hu 'ānōy yīkopit hok, ka 'ākuxa 'ākupex, hu 'āhittup 'ohnāg. ²⁸Pa tikmū'ūn 'ūm te: "Nāy! 'Ūmā hok! Yā topa komut xop pu' hōm tap!" kaxīy, 'āpu' mā hok, ka 'ākuxa 'ākupex, hu' hittup 'ohnāg, ²⁹xayīy 'ānōy pu hāpkummugā hok.

Ha tikmū'ūn 'ūm te: "Tep tu 'ātek nōy pekpaxex, nūy xogyīn mā hok? Tep tuk yāy putup'ax mīy hok?" ³⁰Nāy, 'āte Topa pu hām'āktux hāmāxap, hu: "Āmax Topah. Yā xate 'ā! hōm hāpxop,' kaxīy, tuk-nāy tuk xit. Tep tu tikmū'ūn te 'ā xuktux kummuk? Yā Topa te 'ā! hōm xit'ax 'ūg 'ūmā!", kaxīy.

³¹Hāpxopmā max, nūy Topa kuxa hittupmā!, pe 'āxop xit, peyā! xo'op, pe' yā hāpxopmā!, nūy ta Topa pu: "Āmax Topah. Xate 'ā! hōm hāpxop max punethok. Puxi!," kaxīy. ³²'Āpu hāpxopmā max, nūy Yoneo xop pu hāpkummugā hok, nūy puknōg xop pu hāpkummugā hok, nūy ta' kuxa mām ka'ok xop pu hāpkummugā hok. ³³'Āpu hāpxopmā!, nūy yōgnū hāpxopmā'ax tat. 'Āte' xak, nūy xohix kuxa hittupmā!, 'ap yāy pekpaxex'ah, pak xape xop pekpaxex, 'ūyī! xohix mōgā Topa yōg putat hā.

11 ¹'Āpu yōgnū hāpxopmā'ax tat. Yā kaxīy 'āte Kunnix yōg hāpxopmā'ax tat.

'Ūn xop te 'āmūtik kotīnnāhā'

²'Āte xa hām'āktux max, xate yōg hām'āktux xaxok 'ohnāg hah, tu 'ā yīpcox pip. ³Pa 'āte 'āp-tup, xa hāmyūmmūg. Yā Kunnix te' yīpcox xat, ha' yīpcox te yāy xetut xat, ha Topa te Kunnix xat. ⁴'Ap max'ah, pu tik xop kuuxxat tat, nūy nō yāykotīnnā! pip, nūy Topa pu hām'āktux, xix Topa pupi hām'āktux 'āxape xop pu!. 'A Kunnix tep putup'ah kaxīy. ⁵⁻⁶Pa 'ūn xop tep-tox mō'nīy, puxix tu max. Kunnix tep putup. 'Ūtux hok pu 'ūn tep-tox mō'nīy, nūy yāykotīnnā! pip, nūy Topa pu hām'āktux, xix Topa pupi hām'āktux 'āxape xop pu!. 'A Kunnix tep putup'ah, 'īhā 'ūn tep-tox mō'nīy hok, tu 'ūn nōy putuk, nōm te' xe mōy. Pūyāp-tox mō'nīy, nūy yāyhāhup hok. ⁷Tik xop tep-tox mō'nīy hok. Yā Topa te' nōy yāy putuk ha' mīy, pu Topa kuxa hittupmā!, ha 'ūn te tik kuxa hittupmāhā!. ⁸Topa te tik mīy hāmāxap, tuk-nāy tu tik kup tu' xut, nūy 'ūxetut mīy. ⁹'Ap Topa te tik mīy'ah, puyī! xetut hā tu tehe!. ¹⁰Āmhok. pa 'ūn mīy, puyī tik hā tu tehe!. ¹⁰Yīy 'ūn xop tep-tox mō'nīy pexkox yōg nū'pok xop hah, nūy pēnā!, nūy hāmyūmmūg. Yā! xetut te yāy yīpcox pu' yīpcox

pip. ¹¹Topa yōg putat hā tihik xix 'ūhūn te mō'yāy nīynām. ¹²Topa te tik tu' kup xut, nūy 'ún mīy, ha kama tik te 'ún tu' nāhā!. Yā Topa te hāpxopmā xohix.

¹³Āpu 'āxop te' kopit: 'Ok max, 'ún putox mō'nīy hok, nūy yāykotinnāhā' pi!, nūy Topa pu hām'āktux? ¹⁴Tik mūn xe tox pu kummuk, yā Topa yōg tikmū'ún te' yūmmūg, ¹⁵pa 'ún mūn xe tox pu max, tup-tox mō'nīy. ¹⁶Tikmū'ún 'um te hām'āktux putup yānān tu', tu xe tox 'āktux putup, kopxix 'āte tu xe hām'āktux, hu: 'Ūgmū'āte' xat, xi' kuxa mām xop xohix te' xat, pu 'ún xop tup-tox mō'nīy, nūy yāykotinnā! pi!, nūy Topa pu hām'āktux.

Yūmūg xuxyā yōg xit'ax

¹⁷Hōnhā 'āte xa hāmyūmmūg'ax nōy 'āktux, 'āxop te hāpxopmā kummuk hah. 'Āxop te yāy tu nūlānāhā!, tu yāy kummugāhā!. ¹⁸Tikmū'ún te 'ā hām'āktux, tu 'āxop 'āktux, ha 'āxop yāy tuk-mīy pax, 'ihā yāy tu nūlānāhā!, nūy Topa pu hām'āktux, hak kuxa yūm kutōgnāg nōm hām'āktux kopah.

¹⁹Yā! max 'āxop yāyxatat kutōgnāg, pu hāpxopmā'ax max xop tu mūg.

²⁰'Āxop yāy tu nūlānāhā!, nūy xit, nūy yūmūg xuxyā pe'āpaxex, pu, 'āxit hok. ²¹Yā 'uyāg xit mō'ka'ok, nūy 'ūhi mō'ka'ok, ha' yāg putup xūy, ha' yāg nōy paptux. ²²'Ok yā 'āpet 'um yūm hok, hu ta xit xix xo'op, nūy 'āhi? Kaxīy 'āxop te' kuxa mām ka'ok xop putup hok, xi' hok xop pu' hupmāhā!. Xatep tep pe'āpaxex? 'Ok hāpxopmā'ax max nōlōm? 'Ap max'ah! Yā! kummuk!

²³Yūmūg xuxyā te 'ā hāmyūmmūgāhā!, ha xa' yūmūgā'ax, hu: Yūmūg xuxyā Yeyox te yāy yōg tik xop mūtik xit 'āmnīy hā, ha tikmū'ún gāy te' mūg'ax, nūy tup-tex, yīy pām pa' tap, ²⁴tu Topa pu: "Āmax Topah. Tuk mūlā hōm 'āxit'ax max. Puxi!" kaxīy. Tu pām koxip, tu: "Nūhū 'ūgyīn, yāk xok 'āxop pupi!. 'Ūg pa', nūy mā!, huk xaxok hok," kaxīy. ²⁵'Uxit kux, 'ihā yūmūg xuxyā te kānēy pa', tu: "Topa te' pa'ax tup mīy tikmū'ún mūtik, tuk yīn hep 'āta hā' pa'ax mīy, 'ūlkxok tu!. 'Āte yāy hep 'āta nūlāp-tup, nūy pa'ax tup mīy. Kānēy pa', nūy tu' xo'op, 'ihāk mūn pe'āpaxex, nūy huk xaxok hok," kaxīy. ²⁶'Āxop te pām māhā!, xix kānēy tu' xo'op, puxix yūmūg xuxyā xok'ax 'āktux pax, ha mōktu putpu' nūn.

²⁷Tikmū'ún kuxa kummuk te nōm pām māhā!, xix nōm xupyāg xo'op, puxix Topa gāy, yūmūg xuxyā pe'paxex 'ohnāg hah, yīy Topa te' kummugāp-tup 'uyānān tu!. ²⁸Yāy kuxa yīkopit hāmāxap, nūy yāy yōg hāpxopmā'ax yūmūg, nūy kunāy tu pām mā!, xix kānēy hā' xo'op. ²⁹Tikmū'ún xit, xix xo'op, tu hāmpe'paxex 'ohnāg, tu yūmūg xuxyā pe'paxex hok, puxix Topa gāy, nūy tu' xūygā!. Yā yūmūg xuxyā xok yūmūg pupi!, nūy yūmūg kuxa kummuk xit. ³⁰Tikmū'ún punethok te hāmpe'paxex 'ohnāg, hu' pakut, xi' pu'uk, ha tikmū'ún 'um xakix tap. ³¹Tikmū'ún te yāy kuxa yīkopit hāmāxap, nūy yāy hāpxopmā'ax yūmūg, puyīy Topa 'ūlkuxa maxnā!, puxix Topa' xūygā hok. ³²Pa Topa te yūmū yōg hāpxopmā'ax kopit, nūy tu' yūmūg, tu yūmūg xūygāhā!, 'uyīy Topa yōg putat xak hok, nūy Hāmgāyñāgnāg pet hā yūmūg mōg hok Topa hā' puknōg xop mūtik.

³³ 'Āxop yāytu nūlānāhā', nūy Topa yōg xit'ax mā!', nūy yūmūg xuxyā pe'āpaxex, 'āpu 'āxape xop hip. ³⁴ Putup te 'āp-tex, yī ta yāy pet tu 'āxit hāmāxap, tuk-nāy tu 'āxape xop mūtik yāy kotīnnāhā', pu Topa 'āxop xūygā hok, 'āxop te hāpkummuk mīy hah. Ha hāpxopmā'ax nōy 'āte' kopit putup, 'ihā 'āxop mūtik 'ūkxip.

Topa Koxuk te tikmū'ūn ka'ogā'ax

12 ¹'Ūkxape xop, 'āte 'āp-tup, xa 'āxop hāmyūmmūg max, nūy Topa Koxuk yā tikmū'ūn ka'ogā yūmmūg, ha' kuxa mām ka'ok xop ka'ogāhā', puyīy hāpxopmā max. ²'Āxop te 'ōg hāpxopmā'ax hittap yūmmūg, 'ihā Topa hā 'āpuknōg, ha topa komut xop yīy hok te 'āxat, tu 'āmōgā kummuk. ³ Yīy 'āte xa hāmyūmmūgāhā. Tikmū'ūn 'ūm te: "Pūyā Topa Yeyox pu hāpkummugā," kaxīy, yā Topa Koxuk te' ka'ogā 'ohnāg, pu tu hām'āktux kummuk. 'Āmhok. Ha tikmū'ūn 'ūm te: "Yeyox yā yūmūg xuxyā!" kaxīy, yā Topa Koxuk te' ka'ogāhā', pu tu hāpxe'e 'āktux.

⁴ Topa Koxuk te tikmū'ūn ka'ogāhā', pu hāpxopmā max punethok, tup-xehnāg te' ka'ogāhā', pu tu hāpxopmā'. ⁵ Ha yūmūlāte hāpxopmā punethok, nūy yūmūg xuxyā tu hāpxopmā', yā yūmūg xuxyāp-xet puk hām. ⁶ Ha tikmū'ūn 'ūm ka'ogāhā', pu tu hāpxopmā', tu' nōy ka'ogāhā', pu tu hāpxopmā nōy, ha Topap-xet te' xohix ka'ogāhā', pu tu hāpxopmā'. ⁷ Topa te' kuxa mām xop xohix ha hāmmaxnāhā', tu' xohix tu' mūg. Yā Topa Koxuk te' kuxa mām ka'ok xop xohix kopa' xip, ha Topa te' xip'ax tu' mūg, puyīl xohix pēnā! ⁸ Topa Koxuk te tikmū'ūn 'ūm ka'ogāhā', puyīy' nōy mōlñiñnām hām'āktux hā, xi' nōy ka'ogāhā', puyīl nōy hāmyūmmūgā', ⁹ xi' nōy ka'ogāhā', puyīy kuxa yūm ka'ok, xi' nōy ka'ogāhā', puyīy nōy pakut hittupmā ¹⁰ xi' nōy ka'ogāhā', puyīy hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg, yā tikmū'ūn puxet te' mīy hok, xi' nōy ka'ogāhā', puyīy Topa pupi hām'āktux, xi' nōy ka'ogāhā', puyīy hāmyūmmūg, nūy Topa Koxuk yōg hāpxopmā'ax yūmmūg, nūy 'ūkoxuk puknōg yōg hāpxopmā'ax yūmmūg kamah, xi' nōy ka'ogāhā', puyīl yīy'ax puknōg hā hām'āktux, xi' nōy ka'ogāhā', puyīy nō hām'āktux puknōg yūmmūgā'. ¹¹ Yā Topa Koxuk puxet, tu' kuxa mām xop xohix ka'ogāhā', tup-tup, hu tikmū'ūn ka'ogā'ax pu hāpxopmā punethok.

Kunnix hā 'āyīn puxet

¹² Tikmū'ūn yīn puxet, tu' kup punethok pip, ha' māg te' yīn kopa' pip punethok, xi' kuxa, xi' tex, yāl xohix, hā kaxīy yūmūg xohix, tu Kunnix hāk yīn puxet. ¹³ Yā yūmūg xohip-tox pix, Topa Koxuk te yūmūg putox pix, nūy Kunnix hā yūmūg yīn puxet. Yā yūmūg xohix, 'ok pe Yoneo xop, 'ok pe' puknōg xop, 'ok pe tayūmak pop tu yūmūg hām, 'ok pe' xuxyā xat'ax pu yūmūg hok hā' hām, yā yūmūg xohix te Kunnix hā' yīn puxet. Ha Topa Koxuk te yūmūg xohix kopa' xip, yīy yūmūg kuxap-xet Yeyox Kunnix kuxa mūtik.

¹⁴ Ha' yīn kup puxet'ah. 'Āmhok. Yā' kup punethok. ¹⁵ Pax pu' pata yīy, tu hām'āktux, hu: "Akmūn te yāk yīm'ah, huk yīn yōg 'ohnāg," kaxīy. Puxi' yā' yīn yōg xe'e!. ¹⁶ Pax pu' yīpkox yīy, tu: "Ak pa'ah, huk mūn yīn yōg 'ohnāg," kaxīy. Pāyā yā' yīn yōg xe'e!. ¹⁷ Pax pu' pa puxet xip 'ūyīn kopah, puxix hām'āpk 'ohnāg. Pax pu' yīpkox puxet xip 'ūyīn kopah, puxix tu' hax 'ohnāg. ¹⁸ Yīy Topa te tikmūlūn mīy, tu' yīn mīy, ha' kup punethok, xi' māg punethok, 'ūp-tup ha' mīy. ¹⁹ Pax pu' kuxap-xehnāg xip, puxix tu kuxap-xet, 'ap yīn'ah. 'Āmhok. ²⁰ Yā' kopa' pip xop xohix hā' yīn puxet.

²¹ Pax pu tikmūlūn pa yīy, nūy tu' yīm pu hām'āktux, hu: "Mōg, 'āte 'āp-tupnōg," kaxīy. Yā' kummuk, 'ūhitop tu' xuktux. Ha kaxīy 'āxop yā' 'ākuxa mām ka'ok xop, tu Kunnix hā' yāyīn puxet, tu 'āxape xupmā hok. ²² 'Āmhok. 'Uyīm xut, puxi' yīn tu pu'uk, ha kaxīy 'āxop yāy xape xut hok, ka 'āxop 'āpu'uk kamah. ²³ Tikmūlūn te yāy yīn mō'nīy, 'ūyāg mō'nīy, nūy nō xex max, ²⁴ tu mō' yāg nōy nīy 'ohnāg. Hā kaxīy Topa te tikmūlūn yīn xohix mīy, ha' xohix max, ²⁵ ha' yāyxatat 'ohnāg, yīy yāy hā tu tehet. ²⁶ 'Uyīn yāg xūy, puxix tu yīn xohix xūy kamah. 'Uyīn yāg tap, puxix tu yīn xohix tap. 'Ukuxa mām ka'ok xop te tikmūlūn yīn putuk, 'ūyāg xūy, ha' nōy xop xohix hittup 'ohnāg.

²⁷ 'Āxop te Kunnix hā' yāyīn, yā' 'āxohix te Kunnix hā' yāyīn yāg. ²⁸ Topa te hāpxopmā māynāg 'ūkuxa mām ka'ok xop kopah, tu tik xop mō'pok hāmāxap, hak-nāy tu tik xop nōy te Topa pupi hām'āktux, hak-nāy tu tik xop nōy te hāmyūmmūgāhā!, hak-nāy tu tik xop nōy te hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg, ha tikmūlūn puxet te' mīy hok, hak-nāy tu tik xop nōy te' pakut xop hittupmāhā!, xi' nōy xop te' nōy hā tu' tehet, xi' nōy xop te' nōy xat, xi' nōy xop te' yīy'ax puknōg hā' yīy. ²⁹ 'A! xohix mō'pok'ah, 'a' xohix te Topa pupi hām'āktux'ah, 'a' xohix te hāmyūmmūgāhā!, xix 'a hāpxopmā ka'ok'ah. ³⁰ 'A! xohix te' pakut'ax hittupmāhā!, xi' yīy'ax puknōg hā' yīy'ah, xi' nōy pu 'a' yīy'ax 'ūm yūmmūgāhā!. ³¹ Yīy Topa tu' xax, pu 'āka'ogā!, xayīy 'ānōy ka'ogā 'ūyānān tu'!

Pāyā 'āte xa' mūg putup putat xe'ēgnāg.

'Ānōy putup pax

13 ¹ Pax tikmūlūn yīy'ax hāk yīy, xix pexkox yōg nū'pok xop yīy'ax hāk yīy, pāyā 'ātek nōy putup pax hok, kopxi' hitop tuk yīy, yāk yīy'ax te 'āmānex te xap kāyā'ax putuk, yā' kax ka'ok, pāyā hitop hā' kax, tu' nōy yūmmūgā 'ohnāg. ² Pax 'āte Topa pupi hām'āktux, xix hāmyūmmūg xexka', xix hām'āktux xe'e yūmmūg, xik kuxa yūm 'ūm ka'ognāg, nūy yīktix xut hām tu', pap-tup pax hok, kopxi' hitop hā hāpxopmā!. ³ Pax 'āte yāy yōg hāpxop xohix popmā!, xix yāy yīn hōm pu mō'hap, nūy Topa pu haxyā!, pa 'ātep-tup pax hok, kopxi' hitop hā hāpxopmā!.

⁴ Tikmūlūn te' nōy putup pax, puxi' hip, tu nōā' tot, tu' nōy kuxa ka!. 'Ap yīpkumīy'ah, tu yāy mūn kutōgnāg pe'paxex, 'a yāy mūn xexka 'āktux'ah, ⁵ tu' yīy pu'uk, nūy tu' nōy gāyā hok, 'ap yāy mūn te māxap pe'paxex'ah, 'ap gāy'ah, 'a' nōy yōg hāpkummuk mīy'ax xutigā'ah, pāyā!

xaxogāhā'. 6 Tikmū'ün te' nōy putup pax, puxi' nōy hāpkohe' mīy hā tu hittup hok, pāyā hāmyok mīy'ax hā' hittup. 7' Ap kuxa tekñōg'ah, pāyā nōā'tot, 'ūkuxa yūm ka'ok tu', tu hāmmax hip, puyīy Topa hāpxompmā'.

8 Tup-tup pax, tup-tup kux 'ohnāg. Hōnhā tikmū'ün te Topa pupi hām'āktux, tu' xuktux kux putup. Ha' yīy'ax puknōg hā tikmū'ün yīy, pāyā' kux putup kamah. Ha hāmyūmmūg, pāyā' xaxogāp-tup kamah. 9' Ügmū'āte hāmyūmmūg kutōgnāg, ha tikmū'ün te Topa pupi hām'āktux kutōgnāg kamah, 10' pa 'āmnīy 'ūm mō'nā'ax, 'ihā yūmūg xuxyā nūn, 'ihā' xexka xe'ēgnāg tu' nūn, ha Topa Koxuk te tikmū'ün ka'ogā'ax kux putup, yūmū'āte yāyhā ka'ok hah, ha hāpxompmā'ax hittap yāyxaxogāp-tup.

11 Hōmāk kutignāg, yāk mūn hā kakxop, tu hām'āktux, tu kakxop putuk, xix'āte hāmpekpaxex tu kakxop putuk, pāyā hōnhāk xip tap, hu 'āte kakxop yōg hāpxompmā putuk 'a mīy'ah. 12 Hōnhā yūmū'āte yāy pa pēnā'ax hā yāy pa pēnāhā', tu' pēnā kummuk, pa 'āmnīy 'ūm mō'nāp-tup, 'ihā yūmū'āte Topa pa pēnā max, 'uyīkāgnāg hā' tihi tu'. Hōnhā yūmūg'āte Topa yūmmūg kutōgnāg, pa 'āmnīy 'ūm mō'nāp-tup, ha 'āte Topa yūmmūg maxp-tup, yā kaxīy hā Topa tek yūmmūg.

13 Hōnhā yūmūg kuxa mām ka'ok Yeyox Kunnix kopah. Yā hāpxompmā'ax max. Xix yūmū'āte hāmmax hip, tu Kunnix putpu' nūn'ax hip, nūy yūmūg mōg pexkox hah. Yā hāpxompmā'ax max kamah. Xix yūmūg yāy putup pax, tu' kux 'ohnāg. Yā hāpxompmā max'ax xe'ēgnāg.

Topa Koxuk te tikmū'ün ka'ogāhā'

14 1' Ümax, ta' nōy putup pax. 'Āpu 'ānōy putup pax xexka!. Topa tu' xax pu pexkox yōg hāpxop popmā xa'. Yā' max xe'e', pu Topa pupi hām'āktux. 2' Üyīy'ax puknōg hā tikmū'ün yīy, puxix Topa tu hām'āktux, pāyā tikmū'ün 'ūm pu hām'āktux'ah, 'uyīy'ax yā' puknōg hah, ha Topa Koxuk te' ka'ogāhā', pu Topa yōg hām'āktux xe'e' 'āktux. 3' Pa tikmū'ün te Topa pupi hām'āktux, puxix tikmū'ün pu' xuktux, tu mō'nīynām, tu nō teheh. 4' Tikmū'ün yīy, 'uyīy'ax puknōg hā' yīy, puxix mō yāy nīynām, pāyā tikmū'ün te Topa pupi hām'āktux, puxi' kuxa mām ka'ok xop xohix mō'nīynām.

5' Atē 'āp-tup, xa yīy'ax puknōg hā' yāyī, pāyā'āte 'āp-tup xexka!, xa Topa pupi hām'āktux, nūy 'ānōy xop ka'ogā', ha' nōy te yāy mūn puxet ka'okgāhā!. Yā' yīy'ax puknōg hā hām'āktux. Pāyā tikmū'ün xip, nūy nōy pu hāmyūmmūgā!, puxi' yīy'ax puknōg yōg hām'āktux yūmmūgā!, nūy hām'āktux'ax hā' nōy ka'ogā!. 6' Ükxape, 'āhāk mōg, tu' yīy'ax puknōg hāk yīy, kopxix mō'ānīynām 'okpa Topa yōg hām'āktux xe'e' 'āktux. Pāyā'āte xa hāmyūmmūgāhā!', 'ihā tikmū'ün yāy yīy'ax hā' 'āte Topa pupi hām'āktux, tu xa' xuktux, kopxix mō'ānīynām xe'e'.

7' Ügāpax, xayīy hāmyūmmūg. Tikmū'ün kutex, ha kama hāpxop kāyā'ax pip punethok. Tik kāyā kummuk, puxix tikmū'ün kutex yūmmūg 'ohnāg. 8' Tik 'ūm te kāyā'ax, mīxux xop tut hā kāyāhā!, nūy xonat xop xānā!, tu kāyā kummuk, puxix xonat te hām'āpak, pāyā hāmyūmmūg 'ohnāg, 'ok yāykix'ax, 'ok pe! xit'ax. 9' Ha kaxīy 'āxop te hāpxompmāhā!. Tikmū'ün te' yīy'ax puknōg hā' yīy, puxi' nōy te

hām'āktux 'ūm yūmmūg'ah, 'ūpuknōg hah, ha hām'āktux yāyxaxogā'ax. ¹⁰Hām xexka yōg yīy'ax xohix punethok, ha' yīy'ax xohix hā' hep nōy xop te hām'āktux, tu yāy yīy'ax hā hāmyūmmūg. ¹¹'Āte' yīy'ax yūmmūg hok, puxix tik puknōg hām'āktux, tu 'āhā' puknōg, ha hamūn hāk puknōg kamah. ¹²Yīy xax, pu Topa Koxuk 'ākalogā', pa' xax hāmāxap, pu 'āka'logā, xayīy 'ānōy xop ka'logā kamah.

¹³Yā' max tikmū'ūn te! yīy'ax puknōg hāl yīy, pāyā max xexka!, 'ūnōy xop pu hām'āktux yūmmūgā!, nūy tikmū'ūn yāy yīy'ax hā hāmyūmmūgā!, puyīy hāmyūmmūg. ¹⁴Topa pu 'āte hām'āktux, 'ūyīy'ax puknōg hāk yīy, kopxik kuxa te hām'āktux xe'e!, pak putox te hāmyūmmūg 'ohnāg, 'āte' yīy'ax puknōg yūmmūg 'ohnāg tu!. ¹⁵'Āte putep mūn mīy'ax? 'Āte Topa pu hām'āktux yāy kuxa hā, tu' yīy'ax puknōg hāk yīy, pa yāy putox hā 'āte hām'āktux kamah, nūy tikmū'ūn yāy yīy'ax hā hām'āktux, hu hāmyūmmūg. ¹⁶'Ākuxa hā xate Topa pu hām'āktux, puxix 'āxape' xupax, pāyā' yīy'ax yūmmūg hok, puxix hām'āktux yūmmūg hok, nūy tu: Hamūn, kaxīy. Yā' hitop hāl xupak, 'ūyīy'ax puknōg yūmmūg 'ohnāg tu!. ¹⁷Yīy xate hām'āktux māynāg, 'ihā Topa pu hām'āktux, pāyā 'āxape xop mō'nīynām 'ohnāg. ¹⁸'Āte Topa pu: 'Āmax Topah, xatek ka'logāhā!, 'ūg yīy'ax puknōg hāk yīy punethok, kaxīy. Yāk yīy punethok, ha ta 'āxop yīy kutōgnāg. ¹⁹Pāyā yāy kotīnnā! xop mūtik tihī!, kopxix tikmū'ūn yāy yīy'ax hā hām'āktux, 'ātep-tup, pu tikmū'ūn yōg hām'āktux kutōgnāg 'āpax, puyīy Topa! ka'logā, pu' nōy xop pu nō hām'āktux. Pa! yīy'ax puknōg hāk yōg tox 'āte putup'ah.

²⁰'Ūkxape: 'Āxop hā kakxop'ah, pāyā hāpkummuk mīy hok, kakxop putuk, 'ihā hāmpe'āpaxeh 'ūxip tap xop putuk. ²¹Yā Topa yōg tappet te Topa yōg hām'āktux'ax 'āktux, hu:

"'Āte nūhū tikmū'ūn pu hām'āktux putup,
tu' yīy'ax puknōg hā hām'āktux putup,
xi' puknōg yīkox hā hām'āktux putup,
pa yōg tikmū'ūn te hām 'ūm 'āpak 'ohnāg," kaxīy.

²²Tikmū'ūn te! yīy'ax puknōg hā Topa pupi hām'āktux, puxix tu' kuxa mām hok xop pu hām'āktux, yā hāpxopmā xe'eñnāg, pāyā' kuxa mām ka'ok xop pu hām 'ūm 'āktux'ah. ²³'Āxop yāykotīnnāhā!, 'āxohix te! yīy'ax puknōg hā 'āyīy, puxix hāmyūmmūg hok xop te: "Uxohip-tox kummuhnāg!" kaxīy. ²⁴Pa 'āxop xohix te Topa pupi hām'āktux, 'ihā' kuxa mām hok xop mōxakux, puxix hām'āpax, tu yāy yōg hāpxopmā'ax kummuk tu' yāyhāhup, ha Topa te! kopit putup, hamūn te hāmyūmmūg hah. ²⁵Ha Topa te hāmpe'paxex yūmmūgāp-tup, yīy nū'xup putup, 'ūkuxa te' yēy tu!, tu: "Ya hamūn! Topa te 'āxop mūtik pip!" kaxīy.

Hāpxopmā max 'ihā yāy kotīnnā' pip

²⁶'Ūkxape xop, 'āte xe xa hām'āktux putup. 'Āxop yāykotīnnā' pip 'ihā', yā' max 'āxape 'ūm kutex, nūy Topa 'āktux max, xi' nōy hāmyūmmūgā!, xi' nōy te Topa yōg hām'āktux xe'e 'āktux, Topa te! yūmmūgā! tu' xuktux. Xi' max, 'ānōy yīy'ax puknōg hā tu yīy, xi' nōy te yīy'ax yōg hāmyūmmūg'ax 'āktux, tu tikmū'ūn yāy yīy'ax hā hāmyūmmūgāhā!, puyīy kuxa mām xop xohix mō'nīynām. ²⁷'Āxop 'ūm

yīy'ax puknōg hā 'āyīy putup, 'ihā 'āyīy, 'āp-xet yīy hāmāxap, xik-nāy tu' nōy yīy, xik-nāy tu' noy, tu mōktu yā tikoyuk yīy, tu' hip, pu' nōy 'ūyīy'ax puknōg hāl yānān, nūy tilmūl'ūn yāy yīy'ax hāl xuktux, puyīl xohix hāmyūmmūgā!. 28 'Uxip hok tik te' yūmmūgā!, ha ta' kux, tu yāy pu hām'āktux, xix Topa pu hām'āktux yāy kuxa kopah. 29 Tikmūl'ūn 2 tu yīy kux, pe 3 tu yīy kux, xa' hip, pu' nōy xop kopit, 'ok pe tik te Topa pupi hām'āktux, 'ok pe' koxuk puknōg pupi hām'āktux. 30 'Uxape yok, tu hām'āktux putup, 'ihāl nōy te Topa pupi hām'āktux, puxix tilmūl'ūn māxap hā hām'āktux kux, tu ta' yūm, pu' nōy Topa yōg hām'āktux 'ūyānān tu'āktux. 31 'Axop xohix te Topa pupi hām'āktux'ax, 'ūp-xet hāmāxap, hak-nāy tu' nōy te!, xik-nāy tu' nōy, tu mōktu 'axohix te hām'āktux kux, ha kaxīy 'axop te hām'āktux xohix yūmmūg putup, nūy tu hittup. 32 Tikmūl'ūn te Topa pupi hām'āktux, puxix yāy mūn xat, 'ok pe' max hām'āktux, 'ok pe' kummuk hām'āktux. 33 Yā Topa te yūmūg xānā hok, 'ūg hāpxopmā kummuk, pa yūmūg xānāhā 'ūg hāpxopmā max.

Ha kaxīy 'ūkuxa mām ka'ok xop xohix yāykotīnnānā! pip. 34 Ha 'ūn xop yīy hok. 'Uxat hok, puyīy hām'āktux hok. Yoneo xop yōg xat'ax te' xat hok kamah, yīy tux hok, pu 'ūn kuxa mām ka'ok xop xat hok kamah. 35 'Un te' yīkopit putup, puxi' hip, nūy yāy pet kopa yāy yīpxox yīkopit. 'Un te hām'āktux, 'ihāl xohix yāykotīnnāhā! pip, puxix tu hupmā!

36 'Ok 'āxop te Topa yōg hām'āktux mīy? 'Ap mīy'ah. 'Ok pe Topa te mōl'āp-xet kutnāhā? 'Āmhok. 37 'Axop 'ūm te yāy xexka pe'āpaxeh, nūy mō 'ākutnāp-xet pe'āpaxeh, xix Topa Koxuk te 'āka'ogā'ax pe'āpaxeh, kopxix xa hāmyūmmūgā!. Yūmūg xuxyā tek xat 'ūxa kax'āmi'.

38 Tikmūl'ūn 'ūm te hām'āpak hok, 'āpu nōm pu 'āyipkox pip hok kamah.

39 'Ukxape xop: 'Āpu, Topa pupi hām'āktux pax, tu' tux hok, pu yīy'ax puknōg hā tu yīy kamah. Yā! max. 40 Pāyā hāpxopmā māynāg, 'ihāl yāykotīnnāhā! 'āpip.

Kunnix te putpu' hi'

15 1 'Āte xa hām'āpak max'ax 'āktux, ka' xaxok. 'Āxop te hām'āpak, yā 'ākuxa mām ka'ok hōmā xix hōnhā!. 2 Yā hām'āpak max'ax hā 'āxop kuxa tup, tu' mām ka'ok 'āmō kuma 'āmōg. 'Ok pe 'ākuxa te yā hitop hāl mām ka'ok.

3 Topa te 'ā hām'āktux, ha 'āte xa' xuktux, yā hām'āktux xe'e!, hu: Kunnix xok, yūmūg pupi' xok, yūmūl'āte hāpkummuk mīy pax ha' xok, ha Topa yōg tappet te' xuktux, 4 ha nō hāpkot, ha 'āmnīy 3 nōg, 'ihāl putpu' hi', ha Topa yōg tappet te' xuktux, 5 ha Pet te Kunnix pēnāhā!, hak-nāy tu mōl'pok xop te 12 te' pēnāhā!, 6 hak-nāy tu tilmūl'ūn te 500 te' pēnāhā!, nōm xop kuxa mām ka'ok te 500 te' pēnāhā!. Tikmūl'ūn 'ūm yā! pip, pāyāl yāg xakix hittap. 7 Hak-nāy tu Tiak te' pēnāhā!, hak-nāy tu mōl'pok xop xohix te' pēnāhā!.

8 Ha ka'ax hā 'āte Kunnix pēnāhā!, 'ūka'ax hāk kuxa te yūmūg xuxyā kopa' yūm ka'ok. 9 Yā 'āte mōl'pok xop hāk ka'ax, tuk kutōgnāg, huk xax te kutuk, tu yāyhāup, pāyā Yeyox te nūgkutnāhā 'ūka'ax hā. Hōmā 'āte kuxa mām ka'ok xop xūygāhā!, huk xax te kutuk. 10 Pa Topa te 'ā hāmmaxnāhā!, huk mōgkutnāhā, ha 'āte hāpxopmāhā punethok, ha mōl'pok xop nōy hāpxopmā

kutögnāg, pak puxet'ah, yā Topa tek ka'ogähā', 'ūyīy hāpxopmā ka'ok. 11 Yiy 'ătep yūmmūg putup'ah, 'ok pek hām, 'ok pe yāk nōy hām, pak mūg xohix te hām'ăpak max'ax 'ăktux, ha 'ăkuxa mām ka'ok hām'ăktux'ax kopah.

Yūmū'āte putpuk hip-tup

¹²Hak mūl'āte Kunnix te putpu hi'ax ḥāktux. Tep te xīy ḥāxop 'ūm te: "Yūmūg yog xakix xop te putpu hip-tup 'ohnāg," kaxīy. ¹³Pax pu' xakix xop putpu tu hi hok, puxix Kunnix 'a putpu hi'ah kamah. ¹⁴Pax pu Kunnix putpu tu hi hok, kopxik mūg hitop hā hām'āpak max'lax ḥāktux, ha yā ḥākuxa kama ḥūhitop hāl mām.

¹⁵Kamah: Kunnix putpu tu hi hok, kopxił mūg yā' koit, 'ihā Kunnix putpu hi'ax 'äktux. Pax pu' xakix xop putpu tu hi hok, puxix Topa yā Kunnix putpu hinnā hok kamah. ¹⁶Pax pu' xakix xop putpu tu' hi hok, puxix Kunnix putpu tu hi hok. ¹⁷Pax pu Kunnix putpu tu hi hok, puxix 'äkuxa hitop hā' mām ka'lōk Kunnix kopah, ha 'äkuxa tup 'ohnāg. Yā' kummuhnāg. ¹⁸Pax pu' xakix xop kuxa hitop tu' mām, tu Topa yōg putat hā' mög hok, puxix tu Topa häptox hā' pi nōmhā'. ¹⁹Pax hām tup-xet hā yūmū 'äte Kunnix hip, xix pexkox hā yūmūg mög hok, puxix yūmūg kuxa xakix putūmñāg, yūmūg hittup 'ohnāg tu', ha' kuxa mām hok xop tu hittup.

20 Pâyã Kunnix te putpu hi xe'égnaäg, 'äte hâpxe'e 'äktux, yï' xakix xop te putpu' hip-tup kamah. 21 Tik puxet 'Anão te hâpkummuk mîy, yïy yâ' xohix xakix, hâ kaxïy tik puxet nöy te' putpu' hïnnâhâ! 22 'Üxohix xakix mònâyxop te màxap 'Anão hah, hâ kaxïy 'üxohix te putpu' hip-tup, Kunnix hâh. Yâ Kunnix te' putpu' hïnnâp-tup. 23 Tu ta putpu' hi hâmâxap, hak-nây tu Kunnix yôg tikmû'ün hip-tup, 'ihâ Kunnix putpu' nûn. 24 Yâ hâmyäxatamuk ka'ax xohix yôg xox putox, ha Kunnix te hâpkummuk xop yôg xexka xop xohix nööp-tup, xi' xat'ax kummuk xop xohix nööp-tup, nûy Topa yûmûg Tak ha' nûnnâhâ!, puyïy Topa pu' yïpkox pi!. 25 Ha Kunnix te' xat putup, tu mõktu Topa te' gäyxop kuxyâhâ!, tu mõktu hâmgäy xop xohix kuxyâhâ!, tuk-tok Kunnix ha' nûnnâp-tup, pu tu' nôa!. 26 Ha' ka'ax hâ Topa te' xat putup, puyïy tikmû'ün xakix hok, 27 yïy Topa yôg tappet te: "Topa te' xexka xop xohix nûnnâhâ!, pu tu' yïpkox pi!", kaxïy. Pâyã Topa mûn xexka!, tu Kunnix ha' nûnnâlax hâmgäy xop yôg xexka xop, 28 tu' kuxyâhâ!, puxik-tok te yây Tak pu' yïpkox xihip, pu tu' xat, tu' hep xop xohix xat'ax, 'üxexka xe'égnaäg tu'.

29 Tikmū'ün 'üm te' nöy xok tup-tox pix, yiÿ 'äte 'ayikopit, hu: Teptu xatep-tox pix 'äxape xok pupi!, 'ihä xate' putpu' hi'ax 'äktux hok? 30 Xik müt'äg. Tep tuk müg xüy, xik müg xakix putümnäg, nüy häm'äpak max'ax 'äktux? 31 'Ükxape xop, 'äte xa häm'äktux, tu häpxe'e 'äktux. 'Ämniÿ xohix 'ihäk xok putümnäg. 'Äte xa häpxe'e 'äktux. 'Äxop te häpxomä max, yïk hittup, yä yümüg kuxap-xet yümüg xuxyä Yeyox Kunnix kuxa müistik. 32 Hämäk xip nünte kõmën 'Epex tu!', ha! gäy xop te hämgäy putuk, tuk putex putup, 'äte häm'äpak max 'äktux hah. Pax 'äte häm'äktux, puyÿ tikmū'ün 'ügmax 'äktux, kopxi! hitop hää häm'äktux. Pax pu' xakix xop putpu tu hi hok, koppix max yümüg häpxomä hämpuknög xop putuk, ha: "Äpu yümüg xit, xix xo'op. Yä häptup 'ihä yümüg xakix," kaxiy. Yä! hitop hää häpxomähä!.

³³ Yây hâ mõ'ämâ hok. Tik kummuk mütik 'ämög, hu ta 'äkummuk kamah. ³⁴ Āpu hăpxopmâ kummuk kuxyâ!, tu Topa yõg putat hâ 'ämög putpu!. 'Āxop 'üm te Topa yümmüg 'ohnâg. 'Äte xa' xuktux nûy xa' humpmâ!.

Yümüg yîn te putpu' hip-tup

³⁵ Pa tikmû'ün 'üm xek yîkopic, hu: "Tep te xîy 'üxakix xop putpu hip-tup?" kaxîy. "Üyîn te xîy?" kaxîy. ³⁶ 'Āxop te hămyümmüg 'ohnâg! 'Āxop te hăpxop xap xok 'ihâ! xok, pu tu' xokax. ³⁷ Ha' xap, 'ok pe xuxnâg xetox xap, 'ok pe mîxux xap nôy, 'üxap mûn 'ap mîxux yînmûn'ah. ³⁸ Ha Topa te hăpxop xap xohix yâyhâ mîxux, yâ Topa tep-tup.

³⁹ Ha' hi'ax xop xohix punethok. Yâ tikmû'ün yîn puxet, xix xokxop yîn yâ! nôy, xix putuxnâg xop yîn yâ! nôy, xix mâm xop yîn yâ! nôy.

⁴⁰ Ha pexkox yõg xop yîn yâ! nôy, xix hâm xexka yõg xop yîn yâ! nôy. Ha' xohix max, pâyâ hâmmâx nôy. 'Ap nôy putuk'ah. ⁴¹ Mâyön max, tu hâptupmâhâ!, ha mâyönhex max, tu 'ämniy tupmâhâ!, ha mâyönnâg xop xohix max kamah, tu hâptupmâ nôy. 'Ap nôy putuk'ah.

⁴²⁻⁴³ Ha kaxîy 'üxakix xop te putpu hip-tup. 'Üyîn yâ hahâm yõg, ha nô hâpkot, 'ükkummuk tu!, yâ! xok xe'e!. Pa putpu' hi, 'ihâ! yîn tup, tu yîn ka'ok, tu yîn max, 'a xep xok putup'ah. ⁴⁴ Putpu' hi, 'ihâ! yâ pexkox yõg yîn. 'Üyîn hittap yâ hâm yõg, ha' yîn tup pexkox yõg. ⁴⁵ Yîy Topa yõg tappet te: "Tik te mäxap 'äxet'ax 'Anão, ha Topa te' hînnâhâ!", kaxîy. Pa 'Anão nôy 'äxet'ax Kuninx, tu hăpxohix hînnâhâ!. ⁴⁶ Tu hâm yõg yîn mîy hâmäxap, nûy kunây tu pexkox yõg yîn mîy. ⁴⁷ Ha 'Anão te mäxap mîy, 'ihâ hâpkônôn hâ! mîy, pa 'Anão nôy te pexkox tu' nûn. ⁴⁸ Hâm xexka yõg xop te hâm yõg 'Anão putuk, ha pexkox yõg xop te 'Anão nôy putuk, nõm te pexkox tu' nûn. ⁴⁹ Yümü'âte hâm yõg tik putuk nõmhâ, pâyâ tik nôy te pexkox tu' nûn, ha yümü'âte Kuninx putuk putup.

⁵⁰ 'Ükxape xop, 'äte xa hămyümmügäp-tup, hu: Tikmû'ün yîn yâ hâm yõg, ha' yîn xi' hep 'äta hâ! mîy, yîy Topa pënâ hok pexkox kopah, tu pexkox yõg hăpxop pop hok kamah.

⁵¹ 'Üg 'ápax, nûy hâm'äktux xe'e 'ápax. 'Ap xohix xakip-tup'ah. pâyâ yümüg yâyhâp-tup pexkox yõg tikmû'ün, ⁵² hâpxip 'ohnâg 'ihâ!, tikmû'ün pa xax te kutâgnâg, 'ihâ yümüg yâyhâ pexkox yõg tikmû'ün, 'ihâ mîxux xop tut kâyäp-tup. Ha' xakix xop te putpu hip-tup, 'üyîn yâ pexkox yõg yîn, tu putpu' hip-tup, ha yümü'âte yâyhâp-tup kamah. ⁵³ Yâ Topa te hâm yõg yîn xit putup, nûy pexkox yõg yîn hâ! yümüg mõ'tat 'uyânâ tu!, pu tu xakix'ax xop yâyhâ xakix hok xop, ⁵⁴ Ha pexkox yõg yîn hâ! mõ yümüg tat putup, 'üyîy yümüg xakix hok, yâ Topa te' xat putup, nûy yümüg xakix kuxyâ!, 'üyîy yümüg hi xe'ëgnâg mõ kumak mog. Yâ Topa yõg tappet te: "Topa te' xat hok pu tikmû'ün xep xakix hok, yîy Topa te' xüy'ax kuxyâ kamah, Topa mûn ka'ok xe'ëgnâg tu!"

⁵⁵ "Tep tu tikmû'ün xohix xüy?"

Teptu tikmû'ün xohix xakix?" kaxîy.

56 Yā tigmū'ün xohix te hāpkummuk mīy, tu' xat'ax pu' yipkox 'ohnāg, hu' xohix xūy, hu' xohix xakix. 57 Pa yūmū'ätē Topa pu hām'äktux, tu: "Āmax Topah. Xatek mū ka'ogahā', 'ūyīg mūg xakix hok, yāk mūg xuxyā Yeyox Kunnix tek mūg hīnnā xel'ēgnāg," kaxīy.

58 Yīy Topa yōg putat hā 'āmōy kuma 'āmōg. Topa pu hāpxopmā max, yā yūmūg xuxyā te xa pagop-tup, 'āxop te' yūmmūg.

Paot te tayūmak pop mōg putup hāpxexka Yonex tu'

16 1 Hōmā 'ätē hāpxexka Ganax yōg kuxa mām xop pu hāmyūmmūgahā', pu tayūmak pop, nūy Yonex yōg 'ūhok xop pu mō'kutnā'. Yā' max 'āxop kaxiy pop kamah, nūy hok pu popmā', 2 yīy: Yenomīn xohix 'ihā tayūmak 'ūm mōy, nūy xeh, nōm tayūmak 'āxop te' pop'ax, tu mōktu 'āhak xupes, pu tayūmak pop hok 'ihāk nūn. 3 Tuk xupes 'ihā, 'ätē tappet mīy putup, nūy mō'kutnā', 'ihā 'āxop te tik xop yīmōgatux, pu tayūmak mōgā kōmēn Yenoyanēn hah. 4 Pek mōg kamah tik xop mūtik.

Paot te hāmpe'paxex

5 'Ugmōg putup hāpxexka Māxenōn ha hāmāxap, nūy kunāy tu 'āhak mōg, 6 Pak xip ka'ok putup 'āxop mūtik hām'āxī hā, ha 'āxop 'hā 'ätē'ax, pu 'ätē hāpkumep kumaknāg. 7 'A 'ätē-tup'ah 'āxop tuk xip pu'ūgnāg. Topa 'ūkputup, 'ūkxip ka'ok.

8 Nūn tek xip putup 'Epex tu', tu' hip, pu Yoneo xop yōg 'āmuk xexka 'äket'ax Pētekot mīy, 9 puk hām xexkah, nūy hām'āpak'ax max 'äktux, tigmū'ün xohix pu', pa tigmū'ün yāg te hām'āpak max'ax putup nōg.

10 Timōn xupes 'ihā', mōy xānā' pu 'āpet kopa mō'xip, nūy nō hittupmā!. Yā hāpxopmāhā 'ūgmūn putuk, tu yūmūg xuxyā pu hāpxopmāhā!. 11 Pūyā Timōn pe'āpaxeh kutōgnāg hok. 'Āmhok, pa hā tu' tehe', pu tu mōg, 'ūkuxa yūm 'ihā', nūy 'ūgha nū putpu!. 'Āte' hip, pu nūk xape xop mūtik.

12 'Āte 'Apot 'äktux putup. Hōmā 'ätē tu hām'äktux, tu xe' xuktux, pu 'āha mōg, yūmūg xape xop nōy mūtik, pa tute hāmpe'paxex, tu hōnhā' mōg putup'ah. Hāpxip kutōgnāg, puxi' mōg.

Tu ta hām'äktux kux

13 'Og pa mōxip, 'ākuxa mām ka'ok. 'Ākuxānōg hok, nūy ta 'aka'ok.

14 'Āpu 'āhām, 'ihā 'ānōy putup pax xexka!.

15 'Āxop te 'Exeo yūmmūg, xi' xape xop. Nōm xop kuxa mām hāmāxap hāpxexka Genex tu', tu Topa yōg tigmū'ün pu hāpxopmā max. 'Āte xa tu' xak, yāk xape xop, 16 pu nōm xop xi' xape xop yōg hāpxopmā'ax tat, tu hām'āpak, nūy nū mūtik hāpxopmā, xa hā tu tehet.

17 'Ūgkuxa hittup, 'ūkxape xop nūn, hak kuxa hittup. Yā 'Exeo nūn, xix Potōnān nūn, xix 'Ahkax nūn, ha mōgnīynām 'āxop pupi', 'āxop pip hok hah. 18 Ha mōgnīynām xexka!, tu mōl'anīynām kamah. 'Āte' yūmūg. Yā' max yūmū'ätē nōm xop 'āktux max.

¹⁹Hāpxexka 'Ax yōg kuxa mām xop te 'āneo. 'Ak xix Pinixit te 'āneo, xi' kuxa mām xop te nōm pet tu yāytu nū'nāhā!, tu 'āxop pu 'āneo hōm. ²⁰Hayūmmūg xape xop nūnte' pip, tu xa 'ūyimālōy, tu 'āmūg putup yāy kep hā, 'āp-tup pax tu!.

Yūmūg xape xop xohix pu 'āneo hōm, 'ūgmūn pupi 'āneo.

²¹'Āte tappet kup paha!, nūy tappet miy, hu: 'Ūgmūn Paot te xa 'āneo.

²²Nōm xop te yūmūg xuxyā putup nōg, pūyā Topa nōm hā hāpkummugā!. Yā yūmūg xuxyā nūn putpu!, yīy mā!, Yāyā!!

²³Pūyā yūmūg xuxyā Yeyox xa hāmmaxnā!!

²⁴Yā 'āte 'āxop xohix putup pax Yeyox Kunnix hah. Tu ta tu' kux.